

BENDROJO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. spalio 5 d.*

Byloje T-11/06

Romana Tabacchi Srl, buvusi *Romana Tabacchi SpA*, įsteigta Romoje (Italija), atstovaujama advokatų M. Siragusa ir G. C. Rizza,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, iš pradžių atstovaujamą É. Gippini Fournier ir F. Amato, vėliau É. Gippini Fournier ir V. Di Bucci, galiausiai, É. Gippini Fournier ir L. Malferrari,

atsakovę,

dėl, pirma, prašymo iš dalies panaikinti 2005 m. spalio 20 d. Komisijos sprendimą C(2005) 4012 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnio 1 dalį (byla COMP/C.38.281/B.2 — Žaliavinis tabakas — Italija) ir, antra, prašymo sumažinti ieškovei skirtą baudą

* Procedo kalba: italų.

BENDRASIS TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas J. Azizi, teisėjai E. Cremona (pranešėja) ir S. Frimodt Nielsen,

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. gruodžio 1 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

- ¹ Ieškovė *Romana Tabacchi Srl* yra šiuo metu likviduojama pagal Italijos teisę įsteigta bendrovė, kurios pagrindinė veikla – pirminis žaliavinio tabako perdirbimas. Faktinių aplinkybių, kurios nagrinėjamos šioje byloje, nustatymo momentu vieninteliai ieškovės akcininkai buvo sutuoktiniai B., kuriems bendrai priklausė ir iki šiol tebeprisiklauso visos akcijos.

1. *Administracinė procedūra*

- 2 2002 m. sausio 15 d. Europos Bendrijų Komisija, remdamasi 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, kuris yra Pirmasis reglamentas, įgyvendinantis Sutarties 85 ir 86 straipsnius (OL L 13, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 11 straipsniu, Italijos tabako perdirbėjų ir gamintojų profesinėms asociacijoms, t. y. atitinkamai *Associazione professionale trasformatori tabacchi italiani* (APTI, Italijos žaliavinio tabako perdirbėjų profesinė asociacija) ir *Unione italiana tabacco* (*Unitab*, Italijos žaliavinio tabako augintojų asociacijų konfederacija), pateikė prašymą pateikti informacijos apie Italijos žaliavinio tabako rinką.

- 3 2002 m. vasario 19 d. Komisija gavo *Deltafina SpA*, Italijos perdirbėjos – ATPI narės, prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti pagal Komisijos pranešimą apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, 2002, p. 3, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 155, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo). 2002 m. kovo 6 d. Komisija jai suteikė sąlyginį atleidimą nuo baudos pagal minėto pranešimo 15 punktą.

- 4 2002 m. balandžio 4 d. Komisija gavo *Dimon Italia Srl* (*Dimon Inc.* dukterinė bendrovė, tapusi *Mindo Srl*) prašymą atleisti nuo baudos pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 punktą ir, nepatenkinus šio prašymo, prašymą sumažinti bet kokią baudą pagal minėto pranešimo 20–27 punktus bei *Transcatlab* (*Standard Commercial Corp.*, toliau – SCC, dukterinė bendrovė) prašymą tuo pačiu pagrindu sumažinti bet kokią baudą.

- 5 2002 m. balandžio 18 ir 19 d. Komisija, remdamasi Reglamento Nr. 17 14 straipsniu, atliko patikrinimus *Dimon Italia* ir *Transcatlab* patalpose bei *Trestina Azienda Tabacchi SpA* ir ieškovės patalpose.

- 6 2002 m. spalio 8 d. Komisija informavo *Dimon Italia* ir *Transcatab*, jog dėl to, kad jos buvo atitinkamai pirmoji ir antroji įmonės, pateikusios įrodymų apie pažeidimą pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo, ji ketina pasibaigus administracinei procedūrai sumažinti baudą, kuri joms bus skirta už galimus konstatuotus pažeidimus.

- 7 2004 m. vasario 25 d. Komisija priėmė pranešimą apie kaltinimus, kuri išsiuntė dešimčiai įmonių ar įmonių asociacijų, tarp jų *Deltafina*, *Dimon Italia*, *Transcatab* ir ieškovei (toliau – perdirbėjai) ir kai kurių iš jų patronuojančioms bendrovėms, t. y. *Universal Corp.*, *Dimon* ir *SCC*. Pranešimo apie kaltinimus adresatai susipažino su tyrimo medžiaga, kurios kopiją, įrašytą į kompaktinę plokštelę, Komisija jiems išsiuntė, ir, atsakydami į jos pateiktus kaltinimus, perdavė rašytines pastabas. 2004 m. birželio 22 d. šalys buvo išklaudytos.

- 8 2004 m. gruodžio 21 d. priėmus 2004 m. vasario 25 d. pranešimo apie kaltinimus papildymą, 2005 m. kovo 1 d. šalys buvo išklaudytos antrą kartą.

- 9 Pasikonsultavusi su Konkurenciją ribojančios veiklos ir monopolijų patariamuoju komitetu ir atsižvelgusi į galutinę bylas nagrinėjančio pareigūno ataskaitą, 2005 m. spalio 20 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2005) 4012 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnio 1 dalį (byla COMP/C.38.281/B.2 — Žaliavinis tabakas — Italija) (toliau – ginčijamas sprendimas), kurio santrauka paskelbta 2006 m. vasario 13 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL L 353, p. 45).

2. Ginčijamas sprendimas

- 10 Ginčijamas sprendimas susijęs, pirma, su horizontaliu karteliu, kurį Italijos žaliavinio tabako rinkoje įgyvendino tabako perdirbėjai (ginčijamo sprendimo pirma konstatuojamoji dalis).
- 11 Ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad įgyvendindami šį kartelį laikotarpiu nuo 1995 m. iki 2002 m. pradžios perdirbėjai nustatė žaliavinio tabako pirkimo sandorių Italijoje sąlygas, taikomas tiesioginiam pirkimui iš augintojų ir pirkimui iš „trečiųjų šalių pakuotojų“, įskaitant kainos nustatymą ir rinkos pasidalijimą (ginčijamo sprendimo pirma konstatuojamoji dalis).
- 12 Ginčijamas sprendimas susijęs, antra, su dviem kitais su perdirbėjų įgyvendintu karteliu nesusijusiais pažeidimais, vykusiais nuo 1999 m. pradžios iki 2001 m. pabaigos, t. y. APTI nustatė sutartines kainas, dėl kurių ji derėjosi savo narių vardu dėl tarpšakinųjų sutarčių su *Unitab* sudarymo, o *Unitab* nustatė kainas, dėl kurių derėjosi savo narių vardu su ATPI dėl tokių pačių sutarčių sudarymo.
- 13 Ginčijamame sprendime Komisija nusprendė, jog perdirbėjų veiksmai sudaro vieną ir tęstinį EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 264–269 konstatuojamąsias dalis).
- 14 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalyje atsakomybę už kartelį ji priskyrė perdirbėjams bei *Universal*, *Deltafina* patronuojančiai bendrovei, ir *Alliance One International Inc.* (toliau – *Alliance One*) kaip bendrovei, susikūrusiai susijungus *Dimon* ir *SCC*.

Ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalyje ji taip pat konstatavo, kad APTI ir *Unitab* pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalį, kai priėmė sprendimus dėl savo narių vardu suderėtų kainų nustatymo siekiant sudaryti tarpšakines sutartis.

- 15 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje Komisija šio sprendimo 14 punkte nurodytoms įmonėms ir ATPI bei *Unitab* skyrė baudas (žr. šio sprendimo 42 punktą).
- 16 Ginčijamo sprendimo 356–404 konstatuojamosiose dalyse Komisija nustatė baudas, kurias reikia skirti to sprendimo adresatams.
- 17 Baudų dydžius Komisija nustatė atsižvelgusi į nagrinėjamų pažeidimų sunkumą ir trukmę, t. y. į abu 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk. 2 t., p. 205) 23 straipsnio 3 dalyje ir Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje aiškiai nurodytus kriterijus (ginčijamo sprendimo 356 ir 357 konstatuojamosios dalys).

Pradinio baudų dydžio nustatymas

Sunkumas

- 18 Dėl nagrinėjamo pažeidimo sunkumo Komisija priminė, kad vertindama šį veiksni turėjo atsižvelgti į pažeidimo pobūdį, jo konkretų poveikį rinkai, jeigu jis gali būti įvertintas, ir į aptariamą geografinę rinkos dydį (ginčijamo sprendimo 365 konstatuojamoji dalis).

- 19 Paskui Komisija nurodė, kad žaliavinio tabako gamyba Italijoje sudarė 38% Europos Sąjungos gamybos kvotos, o tai sudaro 67 338 mln. eurų 2001 m., t. y. paskutiniaisiais visais pažeidimo darymo metais (ginčijamo sprendimo 366 konstatuojamoji dalis).
- 20 Dėl pažeidimo pobūdžio Komisija konstatavo, kad jis yra labai sunkus, nes pažeidimo esmė buvo žaliavinio tabako rūšių pirkimo kainų Italijoje nustatymas ir nuperkamo kiekio pasiskirstymas. Darydama nuorodą į ginčijamo sprendimo dalį, kurioje kalbama apie konkurencijos ribojimo analizę (272 ir paskesnės konstatuojamosios dalys), Komisija pridūrė, kad kartelis dėl pirkimo gali iškraipyti gamintojų siekį generuoti tam tikrą našumą ir riboti perdirbėjų konkurenciją paskesnėse rinkose. Ji taip pat tvirtino, kad taip būna ypač tais atvejais, kai, kaip ir šioje byloje, prekė, dėl kurios sudarytas kartelis, šiuo atveju – žaliavinis tabakas, yra svarbi vėlesnio gamybos etapo, šiuo atveju – pirminio tabako perdirbimo ir perdirbto tabako pardavimo, dalyvių vykdomos veiklos sąnaudų dalis (ginčijamo sprendimo 367 ir 368 konstatuojamosios dalys).
- 21 Ginčijamo sprendimo 369 konstatuojamojoje dalyje Komisija, remdamasi pirma išdėstytais argumentais, padarė išvadą, kad perdirbėjų padarytas pažeidimas turi būti laikomas labai sunkiu.

Diferencijuotas požiūris

- 22 Ginčijamo sprendimo 370–376 konstatuojamosiose dalyse Komisija išnagrinėjo „konkreto vaidmens“ ir „atgrasymo“ klausimą. Šiuo aspektu ji nurodė, kad nustatant baudos dydį reikia atsižvelgti „į kiekvienos įmonės konkretų vaidmenį ir į tikėtiną jos neteisėtų veiksmų atgarsį“ (ginčijamo sprendimo 370 konstatuojamoji dalis).

- 23 Taigi, Komisija nusprendė, kad baudos turi būti nustatytos atsižvelgiant į kiekvienos aptariamąs šalies poziciją rinkoje (ginčijamo sprendimo 371 konstatuojamoji dalis).
- 24 Šiuo aspektu Komisija nusprendė, kad, kalbant apie *Deltafina*, jai turi būti skirta didžiausia pradinė bauda, nes ji buvo didžiausia pirkėja, o 2001 m. jos rinkos dalis sudarė maždaug 25 % (ginčijamo sprendimo 372 konstatuojamoji dalis).
- 25 Kadangi 2001 m. *Transcatlab*, *Dimon Italia* ir *Romana Tabacchi* užimamos aptariamąs rinkos dalys buvo mažesnės, t. y. apie 9–11 %, Komisija nusprendė, kad šios įmonės „turi būti suskirstytos į grupes“ ir kad joms skirta pradinė bauda turi būti mažesnė (ginčijamo sprendimo 373 konstatuojamoji dalis).
- 26 Vis dėlto Komisija nusprendė, kad pradinė bauda, kuri atspindi tik užimamą rinkos dalį, *Deltafina*, *Dimon Italia (Mindo)* ir *Transcatlab* neturės pakankamo atgrasomojo poveikio, nes, nepaisant santykinai ribotos jų apyvartos, kiekviena jų priklauso (*Mindo* atveju – priklausė) didelį ekonominį ir finansinį pajėgumą turinčioms tarptautinėms grupėms, kurios yra pagrindinės pasaulyje tabako prekiautojos, ir tabako pramonėje veikia įvairiais lygmenimis įvairiose geografinėse rinkose (ginčijamo sprendimo 374 konstatuojamoji dalis).
- 27 Todėl siekdama baudai suteikti atgrasomąjį poveikį Komisija nusprendė, kad reikia taikyti dauginimo koeficientą 1,5, t. y. 50 % padidinti *Deltafina* nustatytą pradinę baudą, o *Dimon Italia (Mindo)* ir *Transcatlab* skirtoms pradinėms baudoms taikyti dauginimo koeficientą 1,25, t. y. baudas padidinti 25 % (ginčijamo sprendimo 375 konstatuojamoji dalis).

28 Taigi ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamojoje dalyje Komisija nustatė tokias pradinės baudas:

— *Deltafina*: 37,5 mln. eurų,

— *Transcatab*: 12,5 mln. eurų,

— *Dimon Italia (Mindo)*: 12,5 mln. eurų,

— *Romana Tabacchi*: 10 mln. eurų.

Pagrindinio baudų dydžio nustatymas

29 Ginčijamo sprendimo 377 ir 378 konstatuojamosiose dalyse Komisija išnagrinėjo pažeidimo trukmės klausimą.

30 Ji nusprendė, kad perdirbėjų įgyvendintas kartelis pradėtas vykdyti 1995 m. rugsėjo 29 d. ir, remiantis jų parodymais, nustojo egzistavęs 2002 m. vasario 19 d. Konkrečiai dėl ieškovės, Komisija nurodė, kad prie kartelio ji prisijungė 1997 m. spalio mėn., laikotarpiu nuo 1999 m. lapkričio 5 d. iki 2001 m. gegužės 29 d. sustabdė dalyvavimą jame ir vėl prie jo prisijungė laikotarpiu nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d. Kadangi jos dalyvavimas darant pažeidimą truko tik dvejus metus ir aštuonis mėnesius, Komisija nusprendė, kad pradinę jai skirtą baudą reikia didinti 25 %, nors kitiems perdirbėjams skirtos pradinės baudos buvo padidintos 60 %.

31 Todėl ginčijamo sprendimo adresatėms buvo skirtos tokios pagrindinės baudos:

— *Deltafina*: 60 mln. eurų,

— *Transcatab*: 20 mln. eurų,

— *Dimon Italia (Mindo)*: 20 mln. eurų,

— *Romana Tabacchi*: 12,5 mln. eurų.

Lengvinančios aplinkybės

32 Ginčijamo sprendimo 380–398 konstatuojamosiose dalyse Komisija išnagrinėjo, ar reikia atsižvelgti į lengvinančias aplinkybes.

33 Kiek tai susiję su ieškove, ginčijamo sprendimo 380 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad ji „nedalyvauja tam tikruose kartelio aspektuose (t. y. daugiausia tuose, kurie susiję su tiesioginiu pirkimu iš gamintojų, iš kurių ji pradėjo pirkti tam tikrus kiekius tik 2000 m.“ Be to, ji nusprendė, kad 1997 m., kai ieškovė prisijungė prie kartelio, jos rinkos dalis buvo maža. Galiausiai ji pažymėjo, kad „ieškovės elgesys dažnai trukdo siekti kartelio tikslų tokiu mastu, kad kiti dalyviai yra priversti tartis, kaip reaguoti į tokį jos elgesį“.

- 34 Atsižvelgusi į šiuos duomenis, Komisija nusprendė 30 % sumažinti ieškovei skirtą pagrindinę baudą.
- 35 Kiek tai susiję su *Dimon Italia* ir *Transcatab* padėtimi, Komisija atmetė visus jų argumentus dėl lengvinančių aplinkybių taikymo (ginčijamo sprendimo 381–384 konstatuojamosios dalys).
- 36 Galiausiai Komisija atsižvelgė į ypatingą *Deltafina* padėtį ir nusprendė, kad už bendradarbiavimą reikia 50 % sumažinti jai skirtą baudą (ginčijamo sprendimo 385–398 konstatuojamosios dalys).
- 37 Pritaikiusi lengvinančias aplinkybes, Komisija nustatė tokias baudas (ginčijamo sprendimo 399 konstatuojamoji dalis):

— *Deltafina*: 30 mln. eurų,

— *Dimon Italia (Mind)*: 20 mln. eurų,

— *Transcatab*: 20 mln. eurų,

— *Romana Tabacchi*: 8,75 mln. eurų.

Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta maksimali baudos riba

- 38 Ginčijamo sprendimo 400–404 konstatuojamosiose dalyse Komisija išnagrinėjo, ar reikia skirtingiems adresatams skirtas pagrindines baudas sumažinti, kad jos neviršytų Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos 10% nuo apyvartos ribos.
- 39 Todėl ji nusprendė, kad ieškovei skirtos baudos dydis neturi viršyti 2,05 mln. eurų ir kad nereikia mažinti kitų baudų pagal šią nuostatą (ginčijamo sprendimo 402 ir 403 konstatuojamosios dalys).

Pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymas

- 40 Ginčijamo sprendimo 405–500 konstatuojamosiose dalyse Komisija išdėstė nuomonę dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo.
- 41 Konstatavusi, kad *Dimon Italia* ir *Transcatab* įvykdė reikalavimus, kurie joms nustatyti pateikiant prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, Komisija, remdamasi jų pateiktais įrodymais ir bendradarbiavimu per procedūrą, padarė išvadą, kad joms taikytinas pats didžiausias sumažinimas, nustatytas neperžengiant ribų, kurios joms buvo nurodytos po prašymų atleisti nuo baudos arba ją sumažinti pateikimo, t. y. atitinkamai 50% ir 30% (ginčijamo sprendimo 492–499 konstatuojamosios dalys). Priešingai, *Deltafina* nebuvo atleista nuo baudos ir ta bauda nebuvo sumažinta.

Galutinis baudų dydis

⁴² Remdamasi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi, ginčijamo sprendimo 2 dalyje Komisija nustatė tokias ginčijamo sprendimo adresatėmis esančioms įmonėms ir įmonių asociacijoms skirtinas baudas:

— *Deltafina* ir *Universal* solidariai: 30 mln. eurų,

— *Dimon Italia (Mindo)* ir *Alliance One*: 10 mln. eurų; *Alliance One* atsakinga už visos baudos sumokėjimą, o *Mindo* solidariai atsakinga tik už 3,99 mln. eurų baudos sumokėjimą,

— *Transcatab* ir *Alliance One* solidariai: 14 mln. eurų,

— *Romana Tabacchi*: 2,05 mln. eurų,

— APTI: 1 000 eurų,

— *Unitab*: 1 000 eurų.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 43 Ieškovė pareiškė šį ieškinį, kurį Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarija gavo 2006 m. sausio 19 dieną.
- 44 Tą pačią dieną Bendrojo Teismo kanceliarijoje įregistruotu atskiru dokumentu (byla T-11/06R) ieškovė, remdamasi EB 242 straipsniu ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 104 straipsniu, pateikė prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, kuriuo paprašė, pirma, sustabdyti ginčijamo sprendimo vykdymą ir, antra, atleisti nuo pareigos pateikti banko garantiją už baudos sumokėjimą, kurios reikalaujama kaip sąlygos, kad nebūtų nedelsiant pradėtas išieškojimas.
- 45 2006 m. liepos 13 d. Pirmosios instancijos teismo pirmininko nutartimi *Romana Tacchi prieš Komisiją* (T-11/06 R, Rink. p. II-2491) ieškovė su tam tikromis sąlygomis buvo atleista nuo pareigos pateikti banko garantiją Komisijos naudai, kad nebūtų nedelsiant pradėtas ginčijamo sprendimo 2 straipsniu jai skirtos baudos išieškojimas, o klausimas dėl bylinėjimosi išlaidų buvo atidėtas.
- 46 Susipažinęs su teisėjos pranešėjos pranešimu, Bendrasis Teismas (trečioji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, pritaikęs Procedūros reglamento 64 straipsnyje nustatytas proceso organizavimo priemones, paprašė šalių pateikti dokumentus. Šalys šį prašymą įvykdė per nustatytą terminą.
- 47 Per 2010 m. gruodžio 1 d. teismo posėdį buvo išklaustytos šalių žodinės pastabos ir atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.

- 48 2010 m. gruodžio 7 ir 10 d. raštais atitinkamai ieškovė ir Komisija atsakė į per teismo posėdį Bendrojo Teismo priimtą proceso organizavimo priemonę ir pateikė dokumentus.
- 49 2011 m. sausio 19 d., Komisija, Bendrajam Teismui paprašius, pateikė kitų dokumentų.
- 50 2011 m. vasario 8 d. ieškovė pateikė pastabas dėl šių dokumentų.
- 51 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:
- iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą dėl jo dalies, susijusios su jai skirtos baudos apskaičiavimu,
  - iš esmės sumažinti jai skirtą baudą,
  - nurodyti taikyti bet kokias kitokias priemones, įskaitant tyrimo priemones, kurios, Bendrojo Teismo nuomone, galėtų būti tinkamos,
  - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

52 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį,

- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 53 Ieškiniui pagrįsti ieškovė nurodo penkis ieškinio pagrindus. Pirmasis ieškinio pagrindas susijęs su netinkamu tyrimu, netinkamu motyvavimu arba jo nelogiškumu ir vienodo požiūrio ir proporcingumo principų pažeidimu, kiek tai susiję su Komisijos neatsižvelgimu į kartelio konkretaus poveikio rinkai nebuvimą apskaičiuojant pradinę baudos dydį. Ieškinio antrasis pagrindas susijęs su motyvavimo nelogiškumu ir vienodo požiūrio principo pažeidimu graduojant pradinę baudos dydį, kad jis būtų proporcingas ieškovės konkrečiam vaidmeniui. Ieškinio trečiasis pagrindas susijęs su netinkamu motyvavimu bei tyrimu ir su įrodinėjimo naštos pažeidimu, kiek tai susiję su ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą trukmės nustatymu. Ieškinio ketvirtasis pagrindas susijęs su nepakankamu baudos dydžio sumažinimu už ieškovės atliktą „trukdytojos“ vaidmenį ir su neatsižvelgimu į kitas lengvinančias aplinkybes. Ieškinio penktasis pagrindas susijęs su baudos neteisingumu ir neproporcingumu atsižvelgiant į ieškovės turto sandarą ir realius jos pajėgumus sumokėti įvertinus į specifinį socialinį kontekstą.
- 54 Bendrasis Teismas visų pirma nagrinės ieškinio pirmąjį pagrindą, paskui trečiąjį ir galiausiai antrąjį, ketvirtąjį ir penktąjį ieškinio pagrindus.

1. *Dėl prašymo apklausti liudininką*

- 55 Dėl parodymų, kuriuos ieškovė pridėjo prie ieškinio kaip įrodymus, vertinimo visų pirma reikia pažymėti, kad Procedūros reglamentu nedraudžiama šalims pateikti tokius parodymus. Vis dėlto juos vertina tik Bendrasis Teismas, kuris, jeigu jose aprašytos aplinkybės yra reikšmingos sprendžiant ginčą, imdamasis tyrimo priemonių gali apklausti tokio dokumento autorių kaip liudininką (šiuo klausimu žr. 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BASF ir UCB prieš Komisiją*, T-101/05 ir T-111/05, Rink. p. II-4949, 97 punktą). Šioje byloje, atsižvelgiant į šalių rašytinius dokumentus, į prie bylos pridėtus įrodymus ir į teismo posėdžio rezultatus, Bendrasis Teismas mano esąs pakankamai informuotas, kad galėtų priimti sprendimą dėl šio ginčo (šiuo klausimu žr. 2006 m. lapkričio 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją*, T-120/04, Rink. p. II-4441, 80 punktą).
- 56 Todėl ieškovės pateiktas prašymas dėl tyrimo priemonės buvo atmestas.

2. Dėl ieškinio pirmojo pagrindo, susijusio su netinkamu tyrimu, netinkamu motyvavimu arba jo nelogiškumu ir vienodo požiūrio ir proporcingumo principų pažeidimu, kiek tai susiję su Komisijos neatsižvelgimu į kartelio konkretaus poveikio rinkai nebuvimą apskaičiuojant pradinį baudos dydį

Šalių argumentai

- 57 Ieškinio pirmajame pagrinde ieškovė visų pirma teigia, kad apskaičiuojant jai skirtos baudos pradinį dydį Komisija turėjo atsižvelgti į tai, kad kartelis „nepadarė konkretaus poveikio rinkai“. Konkrečiai kalbant, Komisija nepadarė išvadų, pirma, iš ginčijame

sprendime išdėstyty teiginių (ginčijamo sprendimo 97 ir 98 konstatuojamosios dalys), kad už žaliavinį tabaką gamintojams mokėtos kainos Italijoje išaugo kur kas daugiau nei Bendrijos vidurkis, ir, antra, iš aplinkybės, kad kartelio nariai, kurie užėmė ne daugiau kaip 55 % rinkos, neišvengiamai patyrė didelį konkurencinį prie susitarimo neprisijungusių perdirbėjų spaudimą.

- 58 Pasak ieškovės, apskaičiuodama baudą Komisija privalo, laikydama si teismų praktikoje patvirtintos sprendimų priėmimo praktikos, atskirti kartelius, turinčius konkrety didelę poveikį, nuo kartelių, neturinčių poveikio, arba kurių poveikis yra nedidelis. Todėl Komisija turi „pozityvią pareigą“ įvertinti realų kartelio poveikį rinkai, kai vertina jo sunkumą prieš nustatydamą pradinį baudos dydį. Pareigą atsižvelgti į konkretų [pažeidimo] poveikį rinkai, kai jį galima įvertinti, aiškiai nustatyta Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairėse (OL C 9 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171, toliau – gairės), kurių Komisija negali nesilaikyti.
- 59 Konkrečiai kalbant, norėdamą įvertinti konkretų pažeidimo poveikį rinkai, Komisija turi atsižvelgti į konkurenciją, kuri būtų įprastai buvusi, jei pažeidimas nebūtų buvęs padarytas. Taigi, pirma, kainų kartelių atveju turi būti nustatyta, kad susitarimai iš tikrųjų leido suinteresuotoms įmonėms nustatyti didesnes kainas, nei jos būtų buvusios nesant kartelio. Antra, vertindama Komisija turėtų atsižvelgti į visas aptariamą rinkos objektyvias sąlygas ekonominio konteksto atžvilgiu. Taigi kartelio poveikio kainoms neįmanoma neįvertinti, todėl Komisija gali atlikti tokią analizę, kaip tai rodo jos sprendimų priėmimo praktika koncentracijų priežiūros srityje.

- 60 Pasak ieškovės, schematinis ir mechaninis baudų apskaičiavimo būdas, neatsižvelgiant į konkretų kartelio poveikį rinkai, taip pat prieštarauja vienodo požiūrio ir proporcingumo principams. Laikydamosi pirmojo principo Komisija turėtų diferencijuoti baudas pagal konkretų kartelių poveikį rinkai ir baudas už juos skirti atsižvelgdama į kiekvieną atvejį atskirai. Laikydamosi antrojo principo Komisija, apskaičiuodama baudą, turėtų ją nustatyti taip, kad ta bauda būtų protingai ir pagrįstai susijusi konkrečiu neteisėtų veiksmų poveikiu su klientams ir galutiniams vartotojams padaryta žala, kuri šiuo atveju nebuvo nustatyta. Tokios žalos mastas būtų pirmasis kartelių skiriamasis kriterijus. Už kartelį, kurio realus poveikis rinkai yra nereikšmingas ir juo nedaroma žala kartelyje dalyvaujančių įmonių klientams ir vartotojams, skiriama bauda turėtų atitikti žemiausią baudų skalės lygį, įskaitant baudas už „labai sunkius“ pažeidimus.
- 61 Be to, ieškovė ginčija Komisijos argumentą, kad 20 mln. eurų suma, nurodyta gairių 1 dalies A punkte, yra mažiausias pagrindinės baudos dydis, iš esmės taikomas įmonei, kuri užima pačią svarbiausią vietą su pažeidimu susijusioje rinkoje, o ne visoms kartelyje dalyvavusioms įmonėms. Beje, kadangi byloje, kurioje priimtas 2004 m. spalio 20 d. sprendimas C(2004) 4030 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnio 1 dalį (byla COMP/C.38.238/B.2 — Žaliavinis tabakas — Ispanija), yra akivaizdžių analogijų su byla, dėl kurios pareikštas šis ieškinys, Komisija nukrypo nuo minimalaus 20 mln. eurų dydžio.
- 62 Be to, formalus apibūdinimas, grindžiamas atskyrimu „sunkus / labai sunkus“, nenurodo reikšmės, kurią Komisija jam suteikia, nes ieškovės iškeltų kaltinimų dalykas yra galutinis Komisijos skaičiavimų remiantis gairėmis rezultatas. Beje, teismų praktikoje nustatyta, kad kai poveikis rinkai yra nedidelis, kainų kartelis taip pat gali būti kvalifikuojamas veikiau kaip „sunkus“, o ne kaip „labai sunkus“ pažeidimas. Galiausiai tam, kad būtų tinkamai atsižvelgta į nedidelį pažeidimo poveikį rinkai, Komisija taip

pat galėtų sumažinti už sunkumą nustatytą dydį, palyginti su minimaliu dydžiu, kuris įprastai nustatomas „labai sunkaus“ pažeidimo atveju.

- 63 Galiausiai, nesant kartelio konkretaus poveikio rinkai, ieškovei skirtos baudos pradinis dydis turėjo būti toks, kad atitiktų patį žemiausią už kartelius skiriamų baudų skalės lygį.
- 64 Komisija prašo atmesti šį ieškinio pagrindą.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 65 Ieškinio pirmajame pagrinde ieškovė pateikia kelis kaltinimus, kurie visi susiję su priekaištu Komisijai, kad nustatydamą pradinį baudos dydį ji neatsižvelgė į aplinkybę, kad kartelis nepadarė konkretaus poveikio rinkai.
- 66 Šiuo atveju prieš pradėdamas nagrinėti ieškovės pateiktus kaltinimus Bendrasis Teismas mano, kad reikia priminti bendruosius principus, reglamentuojančius baudų už EB 81 straipsniui prieštaraujančius kartelius dydžio nustatymą, ir, konkrečiai kalbant, pažeidimo sunkumo vertinimą.

Bendrosios pastabos

- 67 EB 81 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose aiškiai nurodyta, kad su bendrąja rinka yra nesuderinami susitarimai ir suderintieji veiksmai, kuriais siekiama tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti pirkimo ar pardavimo kainas ar kokias nors kitas prekybos sąlygas arba riboti ar kontroliuoti gamybą arba rinkas. Tokios rūšies pažeidimai, ypač kai kalbama apie horizontaliuosius kartelius, teismų praktikoje laikomi ypač sunkiais, nes jie daro tiesioginį poveikį esminiams konkurencijos atitinkamoje rinkoje parametrams (1999 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją*, T-141/94, Rink. p. II-347, 675 punktas), arba akivaizdžiais konkurencijos taisyklių pažeidimais (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tréfilunion prieš Komisiją*, T-148/89, Rink. p. II-1063, 109 punktas ir 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimo *BPB de Eendracht prieš Komisiją*, T-311/94, Rink. p. II-1129, 303 punktas).
- 68 Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad nustatant skirtinos baudos dydį už EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimus reikia atsižvelgti ne tik į pažeidimo sunkumą, bet ir į jo trukmę.
- 69 Nusistovėjusioje teismų praktikoje numatyta, kad konkurencijos teisės pažeidimų sunkumas turi būti nustatytas atsižvelgus į daugelį veiksnių, kaip antai konkrečios bylos aplinkybės, jos kontekstas ir atgrasomasis baudų poveikis, tačiau nėra nustatytas baigtinis ar išsamus kriterijų, į kuriuos būtinais reikia atsižvelgti, sąrašas (2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 241 punktas; 2009 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją*, C-534/07 P, Rink. p. I-7415, 54 punktas ir 2009 m. rugsėjo 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P ir C-137/07 P, Rink. p. I-8681, 91 punktas).

- 70 Siekdama užtikrinti sprendimų, kuriais nustatomos baudos už konkurencijos teisės pažeidimus, skaidrumą ir nešališkumą, Komisija priėmė gaires (gairių pirmoji pastraipa).
- 71 Gairės yra priemonė, skirta, atsižvelgiant į viršesnę galią turinčius teisės aktus, patikslinti kriterijus, kuriuos Komisija ketina taikyti įgyvendindama jai pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį suteiktą diskreciją nustatyti baudas. Gairės nėra sprendimo, kuriuo skiriamos baudos, teisinis pagrindas, nes tas sprendimas grindžiamas Reglamentu Nr. 1/2003, tačiau jos bendrai ir abstrakčiai nustato metodiką, kurios Komisija laikosi siekdama tuo sprendimu nustatyti skiriamų baudų dydžius, ir užtikrina įmonių teisinį saugumą (69 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 209–213 punktai ir 2006 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją*, T-259/02–T-264/02 ir T-271/02, Rink. p. II-5169, 219 ir 223 punktai).
- 72 Taigi, nors gairės negali būti laikomos teisės norma, kurios administracija bet kuriuo atveju turi laikytis, vis dėlto jose nustatytos elgesio taisyklės, nurodančios administracijos praktiką, nuo kurios konkrečiu atveju ji negali nukrypti nenurodžiusi pagrindo (šiuo klausimu žr. 69 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 209 ir 210 punktus ir 2006 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, C-397/03 P, Rink. p. I-4429, 91 punktą).
- 73 Komisijos priimtose gairėse nustatytas jos pačios diskrecijos apribojimas vis dėlto nėra nesuderinamas su tuo, kad Komisijai išsaugoma esminė diskrecija (2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją*, T-44/00, Rink. p. II-2223, 246, 274 ir 275 punktai). Tai, kad gairėse Komisija patikslino taikomą pažeidimo sunkumo vertinimo metodą, jai neužkerta kelio šį

kriterijų vertinti globaliai, atsižvelgiant į visas reikšmingas aplinkybes, įskaitant ir aspektus, kurie gairėse konkrečiai nenurodyti (71 punkte minėto Sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją* 237 punktą).

- 74 Remiantis gairėse nustatytu metodu, aptariamoms įmonėms skirtinoms baudoms apskaičiuoti Komisija kaip atskaitos tašką ima sumą, nustatytą atsižvelgiant į pažeidimui „būdingą“ sunkumą. Tas sunkumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, jo konkretų poveikį rinkai, jeigu jį galima įvertinti, ir susijusios geografinės rinkos dydį (gairių 1 dalies A punkto pirma pastraipa).
- 75 Šiuo tikslu pažeidimai skirstomi į tris kategorijas, t. y. „lengvi pažeidimai“, už kuriuos galimų baudų dydis yra nuo 1 000 iki 1 mln. eurų, „sunkūs pažeidimai“, už kuriuos galimų baudų dydis yra nuo 1 mln. iki 20 mln. eurų, ir „labai sunkūs pažeidimai“, už kuriuos galimų baudų dydis yra per 20 mln. eurų (gairių 1 punkto A dalies antros pastraipos pirma–trečia įtraukos). Kiek tai susiję su labai sunkiais pažeidimais, Komisija teigia, kad tai dažniausiai yra horizontalūs apribojimai, pavyzdžiui, „kainų karteliai“ ir rinkos pasidalijimo kvotos arba kiti veiksmai, keliantys pavojų tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui, kaip antai nacionalinių rinkų atskyrimas, arba akivaizdus įmonių, turinčių kvazimonopolinę padėtį, piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi (gairių 1 dalies A punkto antros pastraipos trečia įtrauka).
- 76 Beje, reikia pažymėti, kad šio sprendimo 74 punkte nurodyti trys pažeidimo sunkumo vertinimo aspektai atliekant bendrą vertinimą turi nevienodą svarbą. Pažeidimo pobūdžiui tenka lemiama reikšmė, visų pirma kvalifikuojant pažeidimus kaip „labai sunkius“ (69 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją* 101 punktą ir 2010 m. balandžio 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Gütermann ir Zwicky prieš Komisiją*, T-456/05 ir T-457/05, Rink. p. II-1443, 137 punktą).

- 77 Tačiau nei konkretus poveikis rinkai, nei geografinės rinkos dydis nėra būtini veiksniai pažeidimą kvalifikuojant kaip labai sunkų horizontalių kartelių atveju, kai siekiama, kaip ir šioje byloje, nustatyti kainas. Nors į šiuos du kriterijus reikia atsižvelgti vertinant pažeidimo sunkumą, tai tik vieni iš daugelio kriterijų, kuriais remiantis apskritai vertinamas sunkumas (šiuo klausimu žr. 69 punkte minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 74 ir 81 punktus; 71 punkte minėto Sprendimo *Tribunal Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją* 240 ir 311 punktus ir 2008 m. spalio 8 d. Sprendimo *Carbone-Lorraine prieš Komisiją*, T-73/04, Rink. p. II-2661, 91 punktą).
- 78 Taigi, remiantis jau kurį laiką tvirtai nusistovėjusia teismų praktika, iš gairių išplaukia, kad horizontalieji karteliai, kuriais, kaip ir šiuo atveju, siekiama, be kita ko, nustatyti kainas, gali būti kvalifikuojami kaip „labai sunkūs“, remiantis vien jų pobūdžiu ir Komisijai neprivalant įrodyti pažeidimo konkretaus poveikio rinkai (69 punkte minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 75 punktas; šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2005 m. liepos 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Brasserie nationale ir kt. prieš Komisiją*, T-49/02–T-51/02, Rink. p. II-3033, 178 punktą ir 2005 m. spalio 25 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, T-38/02, Rink. p. II-4407, 150 punktą).
- 79 Šią išvadą pagrindžia aplinkybė, kad sunkių pažeidimų aprašyme aiškiai minimas poveikis rinkai, o labai sunkių pažeidimų aprašyme, priešingai, nenurodytas reikalavimas dėl konkretaus poveikio rinkai (76 punkte minėto Sprendimo *Gütermann ir Zwicky prieš Komisiją* 137 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 78 punkte minėto Sprendimo *Brasserie nationale ir kt. prieš Komisiją* 178 punktą).
- 80 Atsižvelgiant būtent į šiuos teismų praktikos principus reikia išanalizuoti įvairius ieškovės pateiktus kaltinimus.

Dėl neatsižvelgimo į kartelio konkretų poveikį rinkai nustatant baudą

- 81 Visų pirma ieškovė kaltina Komisiją, kad apskaičiuodama pradinį baudos dydį ji neatsižvelgė į kartelio konkretaus poveikio rinkai nebuvimą.
- 82 Pirmiausiai svarbu pažymėti, kad remiantis ginčijamu sprendimu darytina išvada, kad įvairiems adresatams skirtos baudos dydį Komisija nustatė remdamasi bendroju metodu, kurį nusistatė gairėse, nors minėtame sprendime aiškiai apie jas neužsimena.
- 83 Kalbant konkrečiai apie nagrinėjamo pažeidimo pobūdį, reikia konstatuoti, kad perdirbėjų kartelio tikslas, be kita ko, buvo bendrai nustatyti perdirbėjų mokamas kainas už žaliavinį tabaką ir pasiskirstyti tiekėjus bei žaliavinio tabako kiekius. Tokie veiksmai yra horizontalūs ribojimai, gairėse vadinami „kainų karteliu“, ir dėl savo pobūdžio laikomi „labai sunkiais“ pažeidimais. Kaip minėta šio sprendimo 67 punkte, tokios rūšies karteliai teismų praktikoje laikomi akivaizdžiais konkurencijos taisyklių pažeidimais ar ypač sunkiais pažeidimais, nes daro tiesioginį poveikį pagrindiniams konkurencijos aptariamose rinkoje parametrams.
- 84 Darytina išvada, kad šioje byloje Komisija galėjo nepadariusi klaidos kartelį pripažinti labai sunkiu pažeidimu remdamasi pačiu jo pobūdžiu ir neatsižvelgdama į jo konkretų poveikį rinkai (žr. šio sprendimo 76 ir 77 punktuose nurodytą teismų praktiką ir, be kita ko, 69 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją* 103 punktą).

- 85 Per teismo posėdį ieškovė vis dėlto patvirtino, priešingai, nei teigė rašytiniuose dokumentuose, kad paties pažeidimo kvalifikavimo kaip labai sunkaus ji neginčija. Taip ji patikslino kaltinimo apimtį. Iš esmės ji teigė, kad gairėse nustatyta 20 mln. eurų riba už labai sunkius pažeidimus taikoma visos sankcijos dydžiui visoms kartelyje dalyvavusioms įmonėms. Kadangi Komisija šioje byloje nustatė visoms karelyje dalyvavusioms įmonėms bendrą 55 mln. eurų sumą, ji viršijo nustatytą ribą. Todėl privalėjo atsižvelgti į kartelio poveikio rinkai nebuvimą ir motyvuoti prielaidą, dėl kurios tą ribą viršijo.
- 86 Dėl šio aspekto visų pirma reikia pažymėti, kad ieškovės argumentas grindžiamas klaidinga prielaida. Iš tikrųjų teismų praktikoje nustatyta, kad už labai sunkius pažeidimus gairėse numatytas minimalus 20 mln. eurų pradinis baudos dydis taikomas vienai įmonei, o ne visoms pažeidimą dariusioms įmonėms (šiuo klausimu žr. 69 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 306 ir 311 punktus; 69 punkte minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 81 punktą; 2008 m. spalio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Schunk ir Schunk Kohlenstoff-Technik prieš Komisiją*, T-69/04, Rink. p. II-2567, 187 punktą ir 2009 m. balandžio 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Nintendo ir Nintendo of Europe prieš Komisiją*, T-13/03, Rink. p. II-947, 44 punktą).
- 87 Beje išvada, kad gairėse nurodytos „galimos baudos“ reiškia vienai įmonei taikomą baudą, o ne visoms kartelyje dalyvavusioms įmonėms skirtų baudų sumą, pagrįsta nuolatiniu gairių teksto aiškinimu. Iš tiesų terminas „galima bauda“ yra nuolat vartojamas, kai kalbama apie vienai įmonei, o ne visiems kartelio nariams skirtiną baudą. Tai matyti, be kita ko, iš gairių antrosios pastraipos, kurioje pasakyta, kad naujasis metodas paremtas pagrindinio baudos dydžio nustatymu, kuris gali būti didinamas arba mažinamas dėl sunkinančių ar lengvinančių aplinkybių. Šios aplinkybės taikomos kiekvienai įmonei, o ne visiems kartelio nariams, todėl terminas „pagrindinė bauda“ gali reikšti tik vienai įmonei taikomą baudą. Taip pat gairių 1 dalies A punkto šeštoji

pastraipa patvirtina, kad, kalbant apie šiuos dydžius, turima galvoje kiekvienai kartelio veikloje dalyvavusiai įmonei skirta bauda, o ne tų dydžių suma, nes tame punkte nurodyta, kad „jei pažeidimą padaro kelios įmonės <...>, tam tikrais atvejais gali prireikti koreguoti baudas, numatytas kiekvienai iš [gairėse] nustatytų trijų kategorijų“. Galiausiai Komisija pagrįstai teigia, kad jei gairių 1 dalies A punkte ji tikrai būtų norėjusi nurodyti, kaip teigia ieškovė, bendrą minimalų visoms įmonėms taikomų baudų dydį, būtų aiškiai išdėsciusi tokį požiūrį vartodama aiškų žodžių junginį, kaip antai „visoms įmonėms taikomų baudų minimalus dydis“.

88 Todėl reikia konstatuoti, kad šioje byloje Komisija nustatė, kad ieškovei skirtinos baudos pradinis dydis bus 10 mln. eurų, o tai gerokai mažiau, nei gairėse numatyta 20 mln. eurų riba.

89 Tokiomis aplinkybėmis ieškovės argumentas, kad Komisijos išvadose nepaaiškina, dėl kokios priežasties byloje, kurioje priimtas Sprendimas C(2004) 4043 galutinis, pradiniai baudų dydžiai buvo gerokai mažesni, nei minėti 20 mln. eurų, neturi reikšmės. Kaip nustatyta teismų praktikoje, gairių 1 dalies A punkto trečios įtraukos antroje pastraipoje numatyta 20 mln. eurų suma už labai sunkius pažeidimus nėra mažiausia riba, žemiau kurios nebūtų galima nusileisti (šiuo klausimu žr. 69 punkte minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 97 punktą; taip pat žr. 2005 m. lapkričio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SNCZ prieš Komisiją*, T-52/02, Rink. p. II-5005, 42 punktą).

- 90 Antra, kiek tai konkrečiai susiję su atsižvelgimu į konkretų poveikį rinkai nustatant baudos dydį, reikia priminti, kad jį nustatant būtina atsižvelgti į pažeidimų trukmę ir į visus aspektus, patenkančius į jų sunkumo vertinimą, kaip antai kiekvienos įmonės elgesys, kiekvienos jų vaidmuo nustatant suderintus veiksmus, nauda, kurią jos galėjo gauti iš tokių veiksmų, jų dydis ir aptariamų prekių vertė, taip pat rizika, kurią šios rūšies pažeidimai kelia Sąjungos tikslams (šiuo klausimu žr. 1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80–103/80, Rink. p. 1825, 129 punktą ir 69 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørintustri ir kt. prieš Komisiją* 242 punktą). Darytina išvada, kad antikonkurencinių veiksmų poveikis savaime nėra lemiamas kriterijus nustatant tinkamą baudos dydį. Konkrečiai kalbant, su tyčios aspektu susiję veiksniai gali turėti daugiau reikšmės nei veiksniai, susiję su minėtu poveikiu, ypač kai kalbama apie savaime sunkius pažeidimus, kaip antai rinkos pasidalijimas, kuris nagrinėjamas šioje byloje (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją*, C-194/99 P, Rink. p. I-10821, 118 punktą; 69 punkte minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 96 punktą ir 2009 m. lapkričio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Carbone-Lorraine prieš Komisiją*, C-554/08 P, neskelbiamas Rinkinyje, 44 punktą).
- 91 Dėl šio aspekto reikia pažymėti, kad, remiantis ginčijamo sprendimo dalies, kurioje išdėstytos inkriminuojamos faktinės aplinkybės, analize, darytina išvada, kad perdirbėjai sąmoningai vykdė antikonkurencinius veiksmus, už kuriuos jiems skirtos sankcijos (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 124, 132, 133 ir 141 konstatuojamąsias dalis). Remiantis ginčijamo sprendimo 363 ir 473 konstatuojamosiomis dalimis, galima teigti, kad šį teiginį patvirtina aplinkybė, jog kartelis buvo slaptas.
- 92 Be to, taip pat remiantis ginčijamu sprendimu darytina išvada, kad perdirbėjai kelis kartus susitarė dėl priemonių, skirtų užtikrinti veiksmingą kartelio įgyvendinimą, kaip antai atitinkamų jų tiekėjų sąskaitų siuntimas vienu kitiems (ginčijamo sprendimo 122 ir 129 konstatuojamosios dalys), pareiga konsultuotis tais atvejais, kai perkama ne pagal sutartis (ginčijamo sprendimo 139 konstatuojamoji dalis), pareiga

kontroliuoti darbuotojus, kad nesiimtų iniciatyvos be reikiamo koordinavimo (ginčijamo sprendimo 140 konstatuojamoji dalis). Taigi remiantis ginčijamo sprendimo 383 konstatuojamąja dalimi darytina išvada, kad Komisija taip pat įrodė, jog kartelis buvo įgyvendintas.

- 93 Taigi ši byla pasižymi ne tik tuo, kad nagrinėjamas labai sunkus konkurencijos taisyklių pažeidimas, bet ir su tyčia susijusiais veiksniais, kaip antai nurodyti šio sprendimo 91 ir 92 punktuose.
- 94 Be to, remiantis ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamąja dalimi darytina išvada, kad ieškovei skirtos baudos pradinis dydis yra gerokai mažesnis už tą, kuri remdamasi gairėmis Komisija galėjo nustatyti už labai sunkius pažeidimus.
- 95 Tokiomis aplinkybėmis ieškovė negali teigti, kad Komisija padarė klaidą nustatydama jai pritaikytą baudą, nes neįvertino pažeidimo poveikio rinkai tariamo nebuvimo, net jei tas poveikis galėjo būti įvertintas.
- 96 Trečia, reikia konstatuoti, kad nustatydama pradinį baudos dydį Komisija atsižvelgė į galimą kiekvienos nagrinėjamos įmonės neteisėtų veiksmų poveikį. Remiantis ginčijamo sprendimo 370 konstatuojamąja dalimi darytina išvada, kad Komisija nusprendė, jog galima nustatyti baudas atsižvelgiant į kiekvienos aptariamą šalies padėtį rinkoje, kad būtų atsižvelgta ne tik į konkretų jų vaidmenį, bet ir į galimas kiekvienos iš jų neteisėto elgesio pasekmes.

- 97 Remiantis teismų praktika darytina išvada, kad kiekvienos nagrinėjamos įmonės užimama rinkos dalis, kur buvo atliekami ribojamieji veiksmai (net ir nesant įrodymų, kad pažeidimu buvo padarytas konkretus poveikis rinkai), yra objektyvus kriterijus, kuriuo remiantis galima teisingai įvertinti kiekvienos įmonės atsakomybę, kiek tai susiję su galimu minėtų veiksmų kenksmingumu įprastai konkurencijai (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. I-1181, 196–198 punktus). Remiantis teismų praktika, įmonės užimamos rinkos dalys, nustatant baudų dydį, yra reikšmingos, kad būtų galima nustatyti įtaką, kurią ji galėjo daryti rinkai (1998 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 139 punktą ir 69 punkte minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 62 punktą).
- 98 Laikydamosi šių principų šioje byloje Komisija, nustatydamą baudos pagrindinį dydį pagal kiekvienos kartelio šalies užimamą rinkos dalį, taikė tinkamą kriterijų, kad, kaip nustatyta teismų praktikoje, apibrėžtų įtaką, kurią ieškovė galėjo daryti rinkai.
- 99 Ketvirta, kalbant apie ginčijame sprendime paminėtus duomenis, kurie, pasak ieškovo, įrodo kartelio poveikio rinkai nebuvimą, remiantis teismų praktika galima teigti, kad vertinant pažeidimo sunkumą lemiamos reikšmės turi tai, ar kartelio nariai padarė viską, ką galėjo, kad jų ketinimai turėtų konkretų poveikį. Kadangi, kalbant apie faktiškai egzistavusias rinkos kainas, tam, kas įvyko vėliau, įtakos galėjo turėti kiti nuo kartelio narių kontrolės nepriklausantys veiksniai, kartelio nariai negali pasitelkti jų pastangoms priešingus išorės veiksnius ir juos naudoti kaip įrodymus, kurie pagrįstų baudos sumažinimą (žr. 71 punkte minėto Sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją* 287 punktą ir 76 punkte minėto Sprendimo *Gütermann ir Zwicky prieš Komisiją* 130 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 100 Taigi, kadangi šioje byloje kartelio nariai ėmėsi priemonių, kad konkurencijai priešingi jų veiksmai turėtų konkretų poveikį (žr. šio sprendimo 91 ir 92 punktus), vien kainų

raida rinkoje, kaip antai ieškovės minėtu tabako kainų augimu, negalima pagrįsti baudos sumažinimo. Žinoma, negalima atmesti prielaidos, kad jei nebūtų kartelio, kainų didėjimas būtų buvęs dar didesnis, nei minėtas padidėjimas.

- ¹⁰¹ Galiausiai dėl argumento, kad ieškovė dažnai trukdė kartelio veiklai ir stabilumui, o tai, pasak jos, dar labiau sustiprina prielaidą, kad pažeidimas neturėjo poveikio rinkai, pakanka pažymėti, kad ieškovės „trukdymą“ karteliui Komisija įvertino kaip lengvinančią aplinkybę (ginčijamo sprendimo 380 konstatuojamoji dalis).

Dėl vienodo požiūrio ir dėl proporcingumo principų pažeidimo

- ¹⁰² Kiek tai susiję, pirma, su tariamu vienodo požiūrio principo pažeidimu, reikia priminti, kad, remiantis nusistovėjusia teismų praktika, šis principas pažeidžiamas tik tuomet, kai panašios situacijos vertinamos skirtingai arba skirtingos – vienodai, nebent toks požiūris gali būti objektyviai pagrįstas (1984 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sermide*, 106/83, Rink. p. 4209, 28 punktas ir 2009 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hoechst prieš Komisiją*, T-161/05, Rink. p. II-3555, 79 punktą).
- ¹⁰³ Būtina konstatuoti, kad šioje byloje ieškovė tik pabrėžia, kad laikydamosi vienodo požiūrio principo Komisija turėtų diferencijuoti baudas pagal konkretų kartelių poveikį rinkai, už kuriuos skiriamos sankcijos kiekvienu atveju atskirai. Vis dėlto ji nepaaiškina, kaip Komisija šioje byloje pažeidė šį principą jos atžvilgiu. Be to, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką sprendimai, susiję su kitomis bylomis, kurių

ieškovė net nemini, yra tik papildomas galimo diskriminacijos buvimo požymis, nes mažai tikėtina, kad būtų aplinkybės, kaip antai rinkos, prekės, įmonės ir atitinkami laikotarpiai, bus tapachios (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *JCB Service prieš Komisiją*, C-167/04 P, Rink. p. I-8935, 201 ir 205 punktus; 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Britannia Alloys & Chemicals prieš Komisiją*, C-76/06 P, Rink. p. I-4405, 60 punktą ir 2009 m. balandžio 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Itochu prieš Komisiją*, T-12/03, Rink. p. II-883, 124 punktą).

- 104 Paskui, kiek tai susiję su tariamu proporcingumo principo pažeidimu, reikia priminti, kad pagal šį principą reikalaujama, kad institucijų veiksmai neviršytų to, kas tinkama ir būtina nagrinėjama is teisės aktais siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti, todėl kai galima rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia taikyti mažiausiai suvaržančią, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi siekiamiems tikslams (1990 m. lapkričio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Fedesa ir kt.*, C-331/88, Rink. p. I-4023, 13 punktas ir 1998 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė prieš Komisiją*, C-180/96, Rink. p. I-2265, 96 punktas; 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją*, T-30/05, neskelbtas Rinkinyje, 223 punktas).

- 105 Komisijos pradėtoje procedūroje dėl sankcijų už konkurencijos taisyklių pažeidimą skyrimo šio principo taikymas reiškia, kad baudos neturi būti pernelyg didelės, palyginti su siekiamais tikslais, t. y. palyginti su tų taisyklių paisymu, o įmonei skirta bauda už konkurencijos teisės pažeidimą turi būti proporcinga pažeidimui, vertinamam kaip visuma, atsižvelgiant būtent į jo sunkumą (šiuo klausimu žr. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 532 punktą ir 104 punkte minėto 2007 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 223 ir 224 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką). Konkrečiai kalbant, proporcingumo

principas reiškia, kad Komisija turi nustatyti baudą proporcingai aplinkybėms, į kurias atsižvelgta vertinant pažeidimo sunkumą, ir ji turi tuo tikslu taikyti minėtas aplinkybes nuosekliai ir objektyviai pagrįstai (2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Junghunzlauer prieš Komisiją*, T-43/02, Rink. p. II-3435, 226–228 punktai ir 2010 m. balandžio 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Amann & Söhne ir Cousin Filterie prieš Komisiją*, T-446/05, Rink. p. II-1255, 171 punktas).

- 106 Dėl šio aspekto reikia konstatuoti, kad ieškovė neįrodė žalos klientams ir galutiniams vartotojams nebuvimo, kuriuo ji grindžia kaltinimą, susijusį su proporcingumo principo pažeidimu. Šiame pagrinde jos nurodytais veiksniais negalima įrodyti tokio poveikio nebuvimo, nes įtaką galėjo daryti kiti veiksniai (žr. šio sprendimo 99 ir 100 punktus).
- 107 Be to, ieškovė negali teigti, kad Komisija pažeidė proporcingumo principą, kai nustatė 10 mln. eurų dydžio pradinę baudą, nes šis pažeidimas yra labai sunkus tyčinis konkurencijos taisyklių pažeidimas. Šioje byloje nustatyto pradinio dydžio proporcingumą patvirtina aplinkybė, kad jis gerokai mažesnis už gairėse numatytą mažiausią ribą, taikomą tokios rūšies pažeidimų atveju.

Dėl netinkamo motyvavimo ir jo nelogiškumo

- 108 Kalbant apie šį kaltinimą, reikia pažymėti, kad pagrindo pavadinime ieškovė nurodė netinkamą motyvavimą arba jo nelogiškumą, tačiau pagrindo dėstyje nepateikė jokio argumento šiam kaltinimui pagrįsti. Atsakydama į per posėdį pateiktą Bendrojo

Teismo klausimą ieškovė patikslino, kad teigia, jog motyvavimas yra nelogiškas, nes didesnę sankciją už gairėse numatytą minimumą Komisija skyrė neišanalizavusi kartelio poveikio rinkai.

- 109 Dėl šio klausimo reikia priminti, kad remiantis teismų praktika galima daryti išvadą, jog nustatant baudas už konkurencijos teisės pažeidimą pareiga motyvuoti įvykdoma, kai Komisija sprendime nurodo argumentus, kuriais remdamasi galėjo įvertinti pažeidimo sunkumą ir trukmę. Kai kalbama apie sprendimą, kuriuo skiriamos baudos kelioms įmonėms, pareigos motyvuoti apimtis turi būti vertinama atsižvelgiant į tai, kad pažeidimų sunkumas turi būti įrodytas remiantis įvairiais įrodymais, kaip antai, be kita ko, konkrečiomis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudų atgrasomumu, nors nėra nustatytas privalomas ar išsamus kriterijų, į kuriuo būtina atsižvelgti, sąrašas (2002 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, vadinamojo *PVC II*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 463 ir 465 punktai).
- 110 Kalbant apie šią bylą, ginčijamo sprendimo 365–376 konstatuojamosiose dalyse Komisija išdėstė aplinkybes, į kurias atsižvelgė nustatydamą atskiroms nagrinėjamosioms įmonėms skiriamų baudų pradinį dydį. Komisija jose nurodė kriterijus, kurių pagrindu, pirma, remdamasi gairėmis įvertino pažeidimo sunkumą ir, antra, nustatė pradinį dydžius suskirsčiusi įmones pagal jų užimamos rinkos dalimi apibrėžiamą jų svarbą rinkoje, taip pat atsižvelgė į kiekvienos įmonės konkretų vaidmenį ir galimus jų neteisėto elgesio atgarsius. Todėl teismų praktikoje nustatyti reikalavimai dėl pareigos motyvuoti buvo įvykdyti.
- 111 Galiausiai negalima pritarti argumentui, kad motyvavimas yra nelogiškas, nes buvo konstatuota (žr. šio sprendimo 88 punktą), kad Komisija nustatė ieškovei skirtinos baudos pradinį dydį, kuris yra gerokai mažesnis už gairėse numatytą minimalią ribą, taikomą labai sunkių pažeidimų atveju.

112 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pirmąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

3. Dėl ieškinio trečiojo pagrindo, susijusio su netinkamu motyvavimu ir tyrimu bei su įrodinėjimo naštos pažeidimu, kiek tai susiję su ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą trukmės nustatymu

Šalių argumentai

113 Ieškovė teigia, jog Komisija, nustačiusi, kad jos dalyvavimas kartelyje truko dvejus metus ir aštuonis mėnesius, t. y. nuo 1997 m. spalio mėn. iki 2002 m. vasario 19 d. su pertrauka nuo 1999 m. lapkričio 5 d. iki 2001 m. gegužės 29 d., padarė akivaizdžią faktinių aplinkybių vertinimo klaidą. Dėl šio aspekto ji primena, kad per administracinę procedūrą teigė, jog nutraukė dalyvavimą kartelyje 1999 m. vasario mėn. ir daugiau niekada jame nedalyvavo. Todėl jos dalyvavimas kartelyje truko šiek tiek ilgiau nei vienus metus. Ji taip pat kaltina Komisiją, kad ši savo išvadas grindė netinkamais įrodymais ir kad nepateikė pakankamo motyvavimo šiuo klausimu.

114 Pirmiausia dėl, ieškovės dalyvavimo kartelyje pirmojo laikotarpio pabaigos ji mano, kad reikia atsižvelgti į tai, jog:

— priešingai, nei reikalaujama nusistovėjusioje teismų praktikoje, ginčijamo sprendimo 157–201 konstatuojamosiose dalyse nepaminėtas joks įrodymas, susijęs su jos dalyvavimu susirinkimuose ar kitoje veikloje 1999 m.,

- remiantis Komisijos pateiktais įrodymais, galima teigti, kad paskutinis susirinkimas, kuriame dalyvavo ieškovė, vyko 1998 m. gruodžio 14 d. (ginčijamo sprendimo 155 konstatuojamoji dalis); be to, 1998 m. spalio 20 d. *Dimon Italia* vidaus memorandume (ginčijamo sprendimo 145 konstatuojamoji dalis), į kurią Komisija neatsižvelgė, nurodyta, jog nuo 1998 m. spalio 16 d. tarptautinės bendrovės ėmė skųstis, kad ieškovė ignoruoja kartelio nustatytas elgesio taisykles,

- nepaisant to, kad 1999 m. kartelio veikla buvo labai aktyvi, remiantis ginčijamu sprendimu negalima teigti, kad ieškovė joje dalyvavo; ginčijame sprendime pasakyta: i) kiti perdirbėjai, t. y. *Deltafina*, *Transcatab*, *Dimon Italia* ir *Trestina Azienda Tabacchi* nuolat darė spaudimą APTI, kad padarytų įtaką deryboms dėl tarpšakinių sutarčių sudarymo (ginčijamo sprendimo 165 konstatuojamoji dalis); ii) 1999 m. įvairiuose kartelio susirinkimuose susitiko *Deltafina*, *Transcatab* ir *Dimon Italia*, o kai kurie tų susitikimų, įvykusių 1999 m. spalio mėn., buvo labai svarbūs, tačiau ieškovė juose nedalyvavo arba nebuvo pakviesta (ginčijamo sprendimo 184 konstatuojamoji dalis); iii) memorandumą dėl žaliavinio tabako *Bright* ir *Burley* rūšių patvirtino tik kai kurie perdirbėjai (ginčijamo sprendimo 186 konstatuojamoji dalis).

115 Kalbant, antra, apie laikotarpį nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d., ieškovė pažymi, kad:

- lemiamas jos dalyvavimo kartelyje atnaujinimo įrodymas yra 2001 m. gegužės 29 d. *Deltafina* atsiųsta faksimilė, kurioje nurodyta, už kokią kainą *Deltafina* pasirašytų sutartis su gamintojų asociacijomis dėl *Bright* rūšies; tačiau šis pranešimas nėra antikonkurencinis; iš tiesų tai buvo pavienis kontaktas, kuriuo siekta padėti jai suprasti augintojų ir perdirbėjų sutartyse, kurių pasirašymo procedūra buvo reglamentuojama smarkiai pakeistos bendrosios žemės ūkio politikos taisyklėmis, dominuojančias rinkos vertes,

- komercinės iniciatyvos, kurių ėmėsi ieškovė, buvo atidžiai sekamos per kartelio susirinkimus, kuriuose ji nedalyvavo (ginčijamo sprendimo 209 konstatuojamoji dalis); be to, kartelio santykiai su ieškove net buvo įtraukti į darbotvarkę, kurią *Dimon Italia* adresavo *Deltafina* ir *Transcatab* ir kuria buvo siūloma vadovautis per 2001 m. rugsėjo 18 d., t. y. po minėtos faksimilės gavimo, turėjusį įvykti susirinkimą (ginčijamo sprendimo 212 konstatuojamoji dalis),

- remiantis *Transcatab* parodymais per 2002 m. balandžio 18 d. atliktus patikrinimus darytina išvada, kad vadinamasis ieškovės dalyvavimas kartelyje apsiribojo dviem susirinkimais, kurie įvyko 2001 m. lapkričio 16 d. ir 2002 m. sausio 8 d., ieškovė juose dalyvavo, nes *Deltafina*, *Dimon Italia* ir *Transcatab* ją pakvietė kaip „tarpininkę“, kad būtų panaikintas „*Burley Campano* tabako apsaugos ir skatinimo konsorciumo“ (toliau – *Burley* konsorciumas) pareikštas prieštaravimas dėl tabako pardavimo per aukcionus sistemos įvedimo, už kurią pasisakė *Unitab* ir APTI ir kurią būtų administravęs nacionalinis *Burley* tabako komitetas (toliau – *Cogentab*); savo ruožtu ieškovė pakvietė suinteresuotąsias šalis į 2002 m. sausio 8 d. vykusį susirinkimą (ginčijamo sprendimo 222 konstatuojamoji dalis), kurio išvakarėse įvyko kitas susirinkimas, per kurį *Deltafina*, *Dimon Italia* ir *Transcatab* tikriausiai tarpusavyje, nedalyvaujant ieškovei ir *Burley* konsorciumui priklausantiems tiekėjams, diskutavo dėl bendros pozicijos, kurios reikia laikytis per derybas kitą dieną.

¹¹⁶ Komisija nurodo, pirma, kad 1999 m. lapkričio 5 d. datą ji nustatė kaip ieškovės dalyvavimo kartelyje pabaigos datą, nes iš *Deltafina* už pirkimus atsakingo asmens ranka rašytose pastabose per tą pačią dieną vykusį susirinkimą pažymėta, kad ieškovė buvo įtraukta į darbotvarkę jau kaip su karteliu nebesusijęs subjektas.

- 117 Todėl ji atmeta ieškovės argumentus, kad jos dalyvavimo kartelyje pabaigos data turi būti laikoma 1998 m. gruodžio 14 d. (paskutinio kartelio susirinkimo, kuriame ji dalyvavo, data) arba ji turėtų būti nustatyta atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo 145 konstatuojamojoje dalyje minėtą 1998 m. spalio 20 d. *Dimon Italia* vidaus memorandumą. Pirma, atsakyme į pranešimą apie kaltinimus ieškovė pati pripažino dalyvavusi kartelyje iki ne anksčiau kaip 1999 m. vasario mėn. ir, antra, minėtas *Dimon Italia* memorandumas negali būti ieškovės dalyvavimo kartelyje nutraukimo 1998 m. įrodymas, nes, remiantis nusistovėjusia teismų praktika, kol įmonė viešai neatsiriboja nuo susirinkimų turinio, ji išlieka visiškai atsakinga už dalyvavimą kartelyje. Kadangi tokių įrodymų nėra, ginčijamame sprendime teisingai nustatyta, kad ieškovės dalyvavimas kartelyje tęsėsi iki ne anksčiau kaip 1999 m. lapkričio 5 d.
- 118 Komisija nurodo, antra, kad 2001 m. rugpjūčio 21 d. datą ji nustatė kaip ieškovės dalyvavimo kartelyje atnaujinimo datą, nes būtent tą dieną ieškovė gavo faksimilę, kurioje jai pranešama apie kainą, už kurią *Deltafina* ketina pasirašyti sutartis su gamintojų asociacijomis.
- 119 Toks pranešimas konkurentui yra dalyvavimo kartelyje atnaujinimo įrodymas atsižvelgiant į faktą, kad ji jau dalyvavo jo veikloje iki 1999 m. ir kad netrukus, t. y. 2001 m. lapkričio 16 d., taip pat atnaujino dalyvavimą kartelio susirinkimuose.
- 120 Be to, triplike Komisija paneigia ieškovės teiginį, kad remiantis ieškiniu aiškiai matyti, kad ji ketina ginčyti ne tik dalyvavimo trukmę, bet ir tai, kad atnaujino patį dalyvavimą kartelyje laikotarpiu nuo 2001 m. gegužės mėn. iki 2002 m. pradžios. Komisija mano, pirma, kad tik dublike ieškovė pirmą kartą ima ginčyti aptariamų susirinkimų neteisėtumą ir neigti, kad 2001 m. ji vėl prisijungė prie kartelio veiklos. Šis kaltinimas yra nepriimtinas remiantis kartu skaitomomis Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto ir 48 straipsnio 2 dalies nuostatomis. Antra, Komisija teigia, kad

kaltinimas bet kuriuo atveju yra nepagrįstas. 2002 m. balandžio 18 d. *Transcatab* parodymuose (dokumentas Nr. 38281/03488) pateiktas įvairių susirinkimų, kuriuose dalyvavo kartelio nariai, sąrašas, kur 2001 m. lapkričio 16 d. susirinkimas apibūdinamas kaip „ribotas“ (susirinkimas, kuriame dalyvauja deleguotieji administratoriai), o 2002 m. sausio 8 d. susirinkimas – kaip „darbinis“ (susirinkimas, kuriame dalyvauja už pirkimus atsakingi asmenys). Pasak Komisijos, šių dviejų susirinkimų pobūdis ir tikslas prieštaravo konkurencijai, todėl jie buvo susiję su kartelio veikla. Aplinkybė, kad per šiuos susirinkimus taip pat buvo diskutuojama apie galimybę įdiegti tabako pardavimo sistemą per aukcionus, nebūtinai turi reikšti, kad per tuos susirinkimus nebuvo diskutuojama su karteliu susijusiais klausimais arba kad ieškovė nedalyvavo tose diskusijose. Be to, ieškovė nepateikė jokių įrodymų, kad per šiuos susirinkimus ji viešai atsiribojo nuo diskusijų konkurencijai prieštaraujančiais klausimais.

- ¹²¹ Trečia, Komisija mano, kad bet kuriuo atveju šis ieškinio pagrindas yra neveiksmingas. Net jei tas pagrindas turėtų būti priimtas, tai reikštų tik tai, kad ieškovės atveju nustatytas baudos pradinis dydis turėjo būti padidintas 15 %, o ne 25 %, tačiau tai neturi jokios įtakos galutiniam baudos dydžiui, nes bauda buvo sumažinta 2,05 mln. eurų pritaikius Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta maksimalią 10 % ribą.

Bendrojo Teismo vertinimas

- ¹²² Dėl ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą trukmės (ginčijamo sprendimo 302 ir 378 konstatuojamosios dalys) visų pirma reikia pasakyti, kad šalys pripažįsta, jog ieškovė prie kartelio prisijungė 1997 m. spalio mėn. Tačiau jos nesutaria, iš esmės, pirma, dėl klausimo, ar Komisija teisingai nustatė, kad ieškovės dalyvavimas baigėsi

1999 m. lapkričio 5 d., ir, antra, dėl klausimo, ar Komisija teisingai nustatė, kad ieškovė vėl prijungė prie kartelio nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki pažeidimo darymo pabaigos, t. y. 2002 m. vasario 19 d.

123 Taip pat reikia pažymėti, kad, pasak Komisijos, ieškovės argumentas, kuriuo ji neigia 2001 m. lapkričio 6 d. ir 2002 m. sausio 8 d. susirinkimų neteisėtumą, yra naujas pagrindas, pateiktas dublike, todėl jis nepriimtinas.

124 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas primena, kad pagal Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą vykstant procesui negalima pateikti naujų pagrindų, išskyrus tuos atvejus, kai jie pagrindžiami teisinėmis arba faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui. Tačiau pagrindas, kuris tiesiogiai ar netiesiogiai išplečia anksčiau nurodytą pagrindą ir kuris glaudžiai su juo susijęs, turi būti pripažintas priimtiniu (2003 m. balandžio 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Travellex Global and Financial Services ir Interpayment Services prieš Komisiją*, T-195/00, Rink. p. II-1677, 33 ir 34 punktai ir 2007 m. gegužės 24 d. Sprendimo *Duales System Deutschland prieš Komisiją*, T-151/01, Rink. p. II-1607, 71 punktas).

125 Šiuo atveju reikia konstatuoti, kad Komisijos nauju laikomas pagrindas yra argumentų, kuriuos ieškovė išdėstė atsakyme į Komisijos pateiktame atsiliepime į ieškinį dėl trečiojo ieškinio pagrindo išdėstytus argumentus, išplėtimas, susijęs su ieškovės dalyvavimo kartelyje trukme. Todėl Komisijos pateiktas prieštaravimas dėl priimtimumo turi būti atmetas.

126 Be to, svarbu konstatuoti, kad ieškovė tiesiogiai nereikalauja panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio b punkto, kuriame apibrėžiama jos dalyvavimo kartelyje trukmė.

- 127 Vis dėlto šiuo atveju remiantis ieškovės pateiktais rašytiniais dokumentais darytina išvada, kad ji iš esmės neigia ginčijamo sprendimo teisėtumą, nes Komisija konstatavo, kaip nurodyta tos sprendimo rezoliucinės dalies 1 straipsnio b punkte, kad pažeidimas buvo daromas, kiek tai susiję su ja, laikotarpiu nuo 1997 m. spalio mėn. iki 1999 m. lapkričio 5 d. ir nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d. Taigi, rašytiniuose dokumentuose ieškovė nurodė, kad turėjo būti nustatyta, jog kartelyje ji dalyvavo šiek tiek ilgiau nei metus, t. y. nuo 1997 m. spalio mėn. iki 1999 m. vasario mėn., ir kad Komisija, teigdama, jog jos daromas pažeidimas truko gerokai ilgiau, „... padarė klaidą konstatuodama faktines aplinkybes ir vertindama [ieškovės] pateiktus įrodymus“. Be to, žinoma, kad per administracinę procedūrą, būtent atsakyme į pranešimą apie kaltinimus, ieškovė ginčijo dalyvavimo kartelyje trukmę (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 78 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 212 punktą).
- 128 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad šiuo ieškinio pagrindu ieškovė siekia ne tik baudos sumažinimo, bet ir ginčijamo sprendimo panaikinimo iš dalies, būtent jo rezoliucinės dalies 1 straipsnio b punkto panaikinimo, nes Komisija jame neteisingai konstatavo, kad pažeidimas tęsėsi nuo 1997 m. spalio mėn. iki 2002 m. vasario 19 d. su pertrauka nuo 1999 m. lapkričio 5 d. iki 2001 m. gegužės 29 d. (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 78 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 213 punktą).
- 129 Teismų praktikoje nustatyta, kad Komisija privalo įrodyti ne tik kartelio egzistavimą, bet ir jo trukmę (žr. 2000 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 2802 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Kiek tai konkrečiai susiję su EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimo įrodymų pateikimu, Komisija turi įrodyti konstatuotą pažeidimą ir pateikti pakankamai įrodymų, patvirtinančių pažeidimą sudarančių aplinkybių buvimą (šiuo klausimu žr. 97 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją* 58 punktą; 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic Participazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 86 punktą ir 78 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 215 punktą). Kilus abejonių, teismas jas turėtų

spręsti įmonės, kuriai skirtas pažeidimą konstatuojantis sprendimas, naudai. Taigi teismas negali pripažinti, kad Komisija pateikė pakankamai nagrinėjimo pažeidimo buvimo įrodymų, jei šiuo klausimu dar yra abejonių, ypač kai nagrinėjamas ieškinys dėl sprendimo, kuriuo paskirta bauda, panaikinimo ir (arba) pakeitimo. Pastaruoju atveju reikia atsižvelgti į nekaltumo prezumpcijos principą, kuris yra tarp Sąjungos teisės sistemos saugomų ir Europos pagrindinių teisių chartijos (OL C 303, 2007, p. 1) 48 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų pagrindinių teisių. Atsižvelgiant į nagrinėjamų pažeidimų pobūdį ir su jais susijusių sankcijų pobūdį bei griežtumo laipsnį, nekaltumo prezumpcijos principas taikomas ir procedūroms dėl įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių pažeidimų, per kurias gali būti skirtos vienkartinės arba periodinės baudos (šiuo klausimu žr. 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 149 ir 150 punktus; taip pat šiuo klausimu žr. 78 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 215 ir 216 punktus). Taigi Komisija turi pateikti tikslių ir nuoseklių įrodymų, patvirtinančių, kad pažeidimas tikrai buvo padarytas (žr. 78 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 217 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 130 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas nebūtinai turi atitikti šiuos kriterijus kiekvieno pažeidimo elemento atžvilgiu. Pakanka, kad šį reikalavimą atitiktų institucijos nurodyta bendrai vertinama požymių visuma (žr. 105 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 180 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 131 Be to, įprasta, kad antikonkurencinius susitarimus ir veiksmus apimanti veikla vykdoma neteisėtai, susitikimai vyksta slaptai ir parengiama kuo mažiau su tuo susijusių dokumentų. Iš to išplaukia, kad net jei Komisija randa aiškių ūkio subjektų neteisėtų santykių įrodymų, pavyzdžiui, susitikimų protokolus, šie įrodymai paprastai yra tik fragmentiški ir pavieniai, todėl tam tikras aplinkybes dažnai būtina patvirtinti naudojant dedukcijos metodą. Todėl daugeliu atvejų egzistuojanti praktika arba

antikoncepcinio susitarimo sudarymas gali būti nustatomi iš tam tikro skaičiaus sutapimų ir įrodymų, kurie, nagrinėjami kartu, gali įrodyti konkurencijos taisyklių pažeidimą, jeigu nėra kito logiško paaiškinimo (2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 55–57 punktai ir 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Sumitomo Metal Industries ir Nippon Steel prieš Komisiją*, C-403/04 P ir C-405/04 P, Rink. p. I-729, 51 punktas).

132 Be to, pagal teismų praktiką reikalaujama, kad, nesant įrodymų, tiesiogiai pagrindžiančių pažeidimo trukmę, Komisija turi remtis bent faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, įrodymais, kad būtų galima pagrįstai manyti, jog pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi nuo vienos iki kitos konkrečios datos (1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją*, T-43/92, Rink. p. II-441, 79 punktas; žr. 55 punkte minėto Sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją* 51 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

133 Šioje byloje, atsižvelgiant į pateiktus kaltinimus, keliamas klausimas, ar Komisija turėjo pakankamai įrodymų, kad galėtų nuspręsti, jog ieškovė dalyvavo kartelyje nuo 1997 m. spalio mėn. iki 1999 m. lapkričio 5 d. ir vėliau atnaujino dalyvavimą, kuris tęsėsi nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d.

Dėl ieškovės dalyvavimo kartelyje pabaigos 1999 m. tikslios datos

134 Visų pirma reikia pasakyti, kad neginčijama, jog ieškovė nutraukė dalyvavimą kartelyje 1999 metais. Tačiau šalys nesutaria dėl tikslios pasitraukimo iš kartelio datos.

Ieškovė neigia, kad dalyvavo kartelyje po 1999 m. vasario 19 d., kai įvyko paskutinis susitikimas, kuriame ji dalyvavo, tačiau Komisija nustatė, kad iš kartelio ji pasitraukė 1999 m. lapkričio 5 d. Ši data buvo nustatyta remiantis 1999 m. lapkričio 5 d. *Deltafina* darbuotojo ranka rašytuose užrašuose esančiais įrašais apie tą pačią dieną įvykusį kartelio susitikimą (žr. ginčijamo sprendimo 263 išnašą). Tuose užrašuose pažymėta, kad per tą susitikimą turėjo būti aptartas ir klausimas dėl kartelio narių ir ieškovės santykių, o tai įrodo, kad ieškovė buvo laikoma su karteliu nesusijusiu subjektu.

- 135 Reikia pažymėti, kad šiuose ranka rašytuose užrašuose, kuriais remdamasi Komisija nustatė datą, kai ieškovė nuraukė dalyvavimą kartelyje 1999 m., iš tikrųjų nėra jokios užuominos apie dalyvavimo nutraukimo datą. Vienintelė tikra data, apie kurią galima spręsti remiantis šiais užrašais, yra tų įrašų data.
- 136 Todėl reikia konstatuoti, kad faktinės aplinkybės, apie kurias tų užrašų autorius užsimena netiesiogiai, t. y. aplinkybė, kad ieškovė tapo su karteliu nesusijusiu subjektu, tikrai yra ankstesnės, kaip, beje, pripažįsta pati Komisija ginčijamo sprendimo 263 išnašoje, už datą, kai buvo padaryti tie įrašai.
- 137 Todėl, priešingai, nei teigia Komisija ginčijamame sprendime, remiantis tais įrašais negalima teigti, kad ieškovė nutraukė dalyvavimą kartelyje 1999 m. lapkričio 5 d.
- 138 Dėl šio aspekto visų pirma reikia atkreipti dėmesį, kad ginčijamo sprendimo 157 konstatuojamojoje dalyje, kuri yra pradžioje tos ginčijamo sprendimo dalies, skirtos už 1999 m. inkriminuojamų faktinių aplinkybių tyrimui, Komisija tvirtina, kad „*Deltafina*, *Dimon [Italia]* ir *Transcatlab* reguliariai palaikė neoficialius ryšius ir diskutavo apie pirkimo kainų Italijoje prognozes bei pokyčius“, tačiau apie ieškovę neužsimena;

[apie tai galima aiškiai spręsti remiantis ginčijamo sprendimo 7 konstatuojamojoje dalyje nurodyto 2002 m. balandžio 4 d. *Dimon Italia* prašymo atleisti nuo baudos ar ją sumažinti 2.3 punktu (dokumentas Nr. 38281/04998)]. Paskui ginčijamo sprendimo 165, 184 ir 185 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodo daug šių trijų perdirbėjų bendravimo atvejų 1999 m., tačiau niekur nenurodoma ieškovė. Beje, kaip nurodyta ginčijamo sprendimo 186 konstatuojamojoje dalyje, 1999 m. spalio mėn. *Deltafina*, *Dimon Italia* ir *Transcatab* „sudarė [susitarimą] dėl *Bright* ir *Burley*, kurio esmė ir forma yra labai panašios į *Villa Grazioli* susitarimą“. Pasak Komisijos, šiuo sprendimu „iš esmės buvo siekiama nustatyti žaliavinio tabako pirkimo <...> iš trečiųjų šalių pakuotojų kainą, trečiųjų šalių pakuotojus su apibrėžtais kiekiais priskirti kiekvienam perdirbėjui, išboikotuoti trečiųjų šalių pakuotojus, kurie nepriklausė *Cogentab*“. Kaip pažymi pati Komisija ginčijamo sprendimo 263 išnašoje, remiantis 2002 m. balandžio 18 d. *Transcatab* rašytiniais parodymais, kuriuos ji pateikė per jos patalpose vykdytus patikrinimus (taip pat žr. šio sprendimo 159 punktą), darytina išvada, kad ieškovė paliko kartelį, „nes nepritarė *Cogentab* įsteigimui“, kuri buvo 1999 m. APTI ir *Unintab* įsteigta asociacija pagal tarpšakinį susitarimą dėl 1999 m. *Burley* derliaus (ginčijamo sprendimo 182 konstatuojamoji dalis). Be to, remiantis ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamąja dalimi darytina išvada, kad abu perdirbėjų susitikimai, kurie vyko 1999 m. vasario mėn. Romoje (Italija) ir kurių dalyvių sąrašė nebuvo ieškovės, taip pat buvo proga aptarti <...> mišraus pirkimų komiteto įsteigimą <...>, kuris vėliau buvo pavadintas *Cogentab*.

139 Galiausiai ginčijamame sprendime Komisija nepateikė jokie įrodymo, susijusio su ieškovės dalyvavimu kartelyje iki 1999 m. lapkričio 5 d.

140 Tik teismo posėdyje Komisija pirmą kartą paminėjo tariamą ieškovės dalyvavimą 1999 m. liepos 22 d. „darbiniame“ susitikime, kuris nebuvo paminėtas nei pranešime apie kaltinimus, nei ginčijamame sprendime.

- 141 Atvirkiškiai, tik ginčijamame sprendime nurodyta, kad ieškovė „paliko kartelį“ 1999 m., „nes nepritarė *Cogentab* įsteigimui“ (ginčijamo sprendimo 302 konstatuojamoji dalis ir 263 išnaša), ir kad diskusija dėl jo įsteigimo buvo pradėta per 1999 m. vasario mėn. įvykčius du susirinkimus (žr. ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamąją dalį), tačiau tame sprendime Komisija neįrodė, kad ieškovė dalyvavo šiuose susitikimuose.
- 142 Todėl Komisija padarė faktinių aplinkybių vertinimo klaidą, kai ginčijame sprendime priėjo prie išvados, kad ieškovė nutraukė dalyvavimą kartelyje 1999 m. lapkričio 5 d.
- 143 Taigi, atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad Komisija, neįrodžiusi tikslios ieškovės dalyvavimo kartelyje datos, nepagrįstai nustatė 1999 m. lapkričio 5 d. datą, todėl remiantis *in dubio pro reo* principu (žr. šio sprendimo 129 punktą) reikia pripažinti, kad 1999 m. vasario mėn. buvo paskutinis mėnuo, kurį ieškovė dalyvavo kartelio veikloje.
- 144 Šio vertinimo negalima paneigti Komisijos argumentu, kad, kaip nustatyta teismų praktikoje, nesant įrodymų, jog 1998 m., ar bet kuriuo atveju nuo 1999 m. vasario mėn. ieškovė viešai atsiribojo nuo kitų kartelio narių, ji pagrįstai nustatė, kad ieškovės dalyvavimas kartelyje tęsėsi iki 1999 m. lapkričio 5 d., atsižvelgiant į įrodymus, kad tą dieną kiti kartelio nariai manė, jog ieškovė nutraukė dalyvavimą jo veikloje.
- 145 Dėl šio aspekto pakanka priminti, kad ginčijamame sprendime Komisija neįrodė, jog 1999 m. ir konkrečiai iki tų metų lapkričio 5 d. ieškovė dalyvavo susitikimuose, per kuriuos buvo sudaryti ar įgyvendinti antikonkurenciniai susitarimai (šiuo klausimu

ir pagal analogiją žr. 131 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, 81 punktą). Priešingai, kalbant apie 1999 m. vasario mėn. susitikimus, ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamojoje dalyje pažymėta, kad, išskyrus *Deltafina*, *Dimon Italia* ir *Transcatab*, kitų perdirbėjų dalyvavimas, įskaitant ieškovę, negalėjo būti „akivaizdžiai įrodytas“.

¹⁴⁶ Be to, Komisijos argumentas prieštarauja ginčijamame sprendime išdėstytam teiginiui, grindžiamam 2002 m. balandžio d. *Transcatab* rašytiniais parodymais (žr. ginčijamo sprendimo 263 išnašą), kad 1999 m. lapkričio 5 d. ieškovė „jau buvo palikusi kartelį“, nes nepritarė *Cogentab* įsteigimui. Taip pat, remiantis ginčijamame sprendime išdėstytais teiginiais (žr. ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamąją dalį), darytina išvada, kad pirmosios diskusijos apie *Cogentab* sukūrimą buvo pradėtos per 1999 m. vasario mėn. susitikimus (žr. šio sprendimo 138 ir 141 punktus).

¹⁴⁷ Taip pat nereikšmingas pirmą kartą per teismo posėdį Komisijos pateiktas argumentas, kad ji buvo „dosni“ ieškovei, nes atsižvelgė į 1999 m. lapkričio 5 d. datą, kadangi, remiantis ginčijamo sprendimo 199 konstatuojamąja dalimi, 1999 m. lapkričio 22 d. ieškovė dalyvavo perdirbėjų susitikime, kurio turinys „tikriausiai“ buvo antikonkurencinis. Pranešime apie kaltinimus ir ginčijamame sprendime Komisija nusprendė galimam ieškovės dalyvavimui tame susitikime nesuteikti įrodomosios vertės, kuri jai leistų tą dalyvavimą laikyti kaltinimu, todėl šio teiginio ji nenurodė vertindama ieškovės dalyvavimo kartelyje trukmę, ir galiausiai nusprendė, kad 1999 m. lapkričio 5 d. ieškovė „jau buvo palikusi kartelį“ (ginčijamo sprendimo 263 konstatuojamoji dalis). Šis vertinimas patvirtintas, be kita ko, pirma, 2002 m. balandžio 4 d. *Dimon Italia* prašymu atleisti nuo baudos ar ją sumažinti ir, antra, 2002 m. balandžio 18 d. *Transcatab* parodymais (žr. šio sprendimo 138 punktą).

- 148 Galiausiai Komisija taip pat neįrodė, kad 1999 m. ieškovė dalyvavo įgyvendinat tarpšakinius susitarimus dėl įvairių tabako veislių ar perdirbėjų susitikimuose, kuriuose siekta priimti bendrą poziciją, kurios vėliau jie laikytųsi APTI posėdžiuose, kad taip nulemtų jos poziciją per derybas su *Unitab* dėl minėtų susitikimų (žr. ginčijamo sprendimo 165 konstatuojamąją dalį).
- 149 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, reikia patenkinti ieškovės kaltinimą susijusį su tuo, kad Komisija klaidingai konstatavo, jog ieškovė baigė dalyvavimą kartelyje 1999 m. lapkričio 5 d., nes remdamasi tuo tikslu ginčijame sprendime vertintais įrodymais ir kitais bylos duomenimis ji galėjo nuspręsti, kad ieškovės dalyvavimas patvirtintas tik iki 1999 m. vasario mėn. (ginčijamo sprendimo 159 straipsnis ir 263 išnaša).

Dėl ieškovės dalyvavimo kartelyje nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d.

- 150 Kalbant apie tariamai atnaujinto ieškovės dalyvavimo kartelyje laikotarpį nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d., reikia pažymėti, kad Komisija savo vertinimą grindė trimis faktinėmis aplinkybėmis. Komisija nustatė, kad ieškovė vėl ėmė dalyvauti kartelio veikloje 2001 m. gegužės 29 d., nes būtent tą dieną *Deltafina* darbuotojas ieškovės darbuotojui nusiuntė faksimilę, su pateikta informacija apie kainas už kilogramą, kuriomis remdamasi *Deltafina* ketina pasirašyti auginimo sutartis dėl *Bright* veislės. Ši aplinkybė, prie kurios reikia pridėti ieškovės dalyvavimą dviejuose susitikimuose, kurie įvyko 2001 m. lapkričio 16 d. (ginčijamo sprendimo 213 konstatuojamoji dalis) ir 2002 m. sausio 8 d. (ginčijamo sprendimo 222 konstatuojamoji dalis), paskatino Komisiją nuspręsti, kad ieškovės, kaip ir *Deltafina*, *Transcatab* ir *Dimon Italia*, dalyvavimas kartelyje tęsėsi iki 2002 m. vasario 19 d.

— Dėl 2001 m. gegužės 29 d. *Deltafina* išsiųstos faksimilės

- 151 Visų pirma dėl 2001 m. gegužės 29 d. faksimilės reikia pasakyti, kad joje buvo tik kainos, kurias *Deltafina* ketino nurodyti sutartyse su gamintojų asociacijomis dėl tabako veislės *Bright* auginimo, pagal to tabako kokybės kategorijas.
- 152 Dėl šio aspekto reikia pažymėti, pirma, kad remiantis ginčijamu sprendimu negalima daryti išvados, jog tai buvo tos pačios kainos, kurias nustatė kartelis, nei kad *Deltafina* buvo įgaliota kartelio pranešti apie tas kainas. Ši faksimilė yra atskiras *Deltafina* ir ieškovės kontaktas, susijęs su reikšminga komercine informacija, tačiau buvo pranešta tik apie kainas, kurios bus įrašytos į tik vienos iš ginčijamo sprendimo 87 konstatuojamojoje dalyje nurodytų veislių auginimo sutartis. Be to, šioje faksimilėje nebuvo nurodyta, kuriuose regionuose šios kainos bus taikomos, nors Komisija pati ginčijamo sprendimo 99 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, kad „kiekviename regione žaliavinio tabako kainos gerokai skiriasi atsižvelgiant į veislę“.
- 153 Antra, reikia atkreipti dėmesį, kad *Deltafina* faksimilėje, kurioje aiškiai kalbama apie auginimo sutartis, nurodyta kaina gali būti tik „sutartinė kaina“. Iš tiesų remiantis ginčijamu sprendimu galima teigti, kad ta kaina nurodyta šios rūšies sutartyse, kurias gamintojai ar gamintojų asociacijos ir perdirbėjai paprastai sudaro derliaus metų kovo–gegužės mėn., ir ji reiškia „kainą, kurią perdirbėjai įsipareigoja mokėti pagal tabako kokybę“ (ginčijamo sprendimo 90 ir 91 konstatuojamosios dalys).
- 154 Kaip paaiškinta ginčijamo sprendimo 92 konstatuojamojoje dalyje, ši kaina skiriasi nuo kainos, kuri „realiai mokama gavus tabaką ir kuri yra tiesiogiai proporcinga kokybės kategorijoms ir kitiems veiksniams“. Ši kaina, kuri vadinama „tiekimu kaina“, iš tikrųjų „paprastai nustatoma gruodžio–vasario mėn.“ Be to, remiantis ginčijamo

sprendimo 279 konstatuojamosios dalies a punktu darytina išvada, kad perdirbėjų daromas vienas ir tęstinis pažeidimas apėmė ir „įprastos pirkimo kainos, kurią perdirbėjai mokėtų už tabako tiekimą, nustatymą“.

155 Trečia, reikia pažymėti, viena vertus, kad prieš tai, kai ieškovė gavo tą faksimilę, 2001 m. gegužės 10 d. *Dimon Italia* sudarė darbotvarkę, apie kurią buvo diskutuota tik įmonės viduje ir kuri buvo susijusi su susitikimu, turėjusiu įvykti jos kontoroje po dvių savaičių, o tarp įvairių tos darbotvarkės klausimų buvo numatyta diskusija dėl „*Romana Tabacchi/ATI*“ (ginčijamo sprendimo 209 konstatuojamoji dalis). Kita vertus, po to, kai ieškovė gavo minėtą faksimilę, 2001 m. rugsėjo 14 d. to susitikimo darbotvarkę *Dimon Italia* išsiuntė *Deltafina* ir *Transcatlab*, o pats susitikimas, kuriame ieškovė nedalyvavo, įvyko 2001 m. rugsėjo 18 d. Toje darbotvarkėje yra vienas punktas, kuris suformuluotas taip: *Ns. rapporti Versus ATI, ETI, ROM TAB* („Mūsų santykiai su ATI/ETI ir *Romana Tabacchi*“) (žr. ginčijamo sprendimo 212 konstatuojamąją dalį). Tos pačios darbotvarkės pirmas punktas pavadintas *Ribadire ns. rapporti* („Sustiprinti mūsų santykius“), o tokio teiginio negalima aiškinti taip, kad juo patvirtinama, kaip teigia ieškovė, kad ji nebuvo susijusi su karteliu. Iš tiesų, viena vertus, žodžio *versus* vartojimas ir, antra vertus, skatinimas sustiprinti kartelio narių santykius nekelia abejonių dėl ieškovės pozicijos *Dimon Italia*, *Transcatlab* ir *Deltafina* atžvilgiu. Be to, remiantis ta pačia ginčijamo sprendimo 204 konstatuojamąja dalimi darytina išvada, kad kitas darbinis kartelio susitikimas įvyko 2001 m. birželio 5 d. Kazertoje (Italija), t. y. tarp *Deltafina* faksimilės gavimo datos ir 2001 m. rugsėjo 18 d. susitikimo, tačiau ieškovė jame nedalyvavo.

156 Tačiau nors *Deltafina* faksimilė gali būti laikoma įrodymu, kad ieškovė vėl pradėjo bendrauti su kartelio nariu, kad gautų tam tikrą informaciją apie vienos konkrečios veislės tabako „sutartinę kainą“, kuri bus įtraukta į auginimo sutartis, kurias *Deltafina*

sudarys su gamintojų asociacijomis, vien ši aplinkybė nėra pakankamas įrodymas, kad ieškovė vėl pradėjo dalyvauti kartelio veikloje, ypač atsižvelgiant į šio sprendimo 152–155 punktuose išdėstytas aplinkybes.

— Dėl 2001 m. lapkričio 16 d. ir 2002 m. sausio 8 d. susitikimų

- ¹⁵⁷ Reikia konstatuoti, kad ieškovė pripažįsta, jog dalyvavo 2001 m. lapkričio 16 d. ir 2002 m. sausio 8 d. susitikimuose. Vis dėlto ji teigia, kad *Dimon Italia* ją „iškvietė“ į susitikimą, kuris įvyko 2001 m. lapkričio 16 d. APTI kontoroje ir per kurį ieškovės buvo paprašyta būti „tarpininke“, siekiant panaikinti *Burley* konsorciumo pareikštą prieštaravimą dėl tabako pardavimo per aukcionus sistemos, už kurią buvo *Unitab* ir APTI ir kurią būtų administravęs *Cogentab*. Būtent tuo tikslu ieškovė pakvietė suinteresuotąsias šalis į 2002 m. sausio 8 d. jos patalpose įvykusį susirinkimą.
- ¹⁵⁸ Šiuo klausimu reikia priminti, jog remiantis nusistovėjusia teismo praktika Komisijai pakanka įrodyti, kad atitinkama įmonė dalyvavo susitikimuose ir viešai neprieštaravo per juos sudarytiems antikonkurencinio pobūdžio susitarimams, kad tai būtų pakankamas minėtos įmonės dalyvavimo kartelyje įrodymas. Jei dalyvavimas tokiuose susitikimuose įrodytas, ši įmonė turi pateikti duomenų, galinčių patvirtinti, kad ji tuose susitikimuose dalyvavo neturėdama antikonkurencinių ketinimų, ir įrodyti, kad nurodė savo konkurentams, jog tuose susitikimuose dalyvauja turėdama kitokių tikslų. Priežastis, pagrindžianti šį teisės principą, yra ta, kad dalyvaudama tokia susitikime ir viešai neatsiribodama nuo jo turinio įmonė leido manyti kitiems dalyviams, kad sutinka su jo rezultatu ir vykdys nustatytus reikalavimus (žr. 131 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 81 ir 82 punktus ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 159 Visų pirma reikia pažymėti, kad 2002 m. balandžio 18 d. parodymuose *Transcatab* tvirtina, jog ieškovė paliko kartelį 1999 m., kai buvo įvesta „*Cogentab* pirkimo sistema“, kad, pasak jos, galėtų atimti rinkos dalis iš kitų perdirbėjų, kurie per tą laiką įsteigė *Burley* konsorciumą iš esmės tam, kad kliudytų *Cogentab* veiklai ir įvesti „aukciono sistemą“. Be to, *Transcatab* teigia:

„Maždaug po dvejų metų *Romana Tabacchi* dėl, be kita ko, sudarytų prekybos sutarčių su ATI [kuri buvo buvusio Italijos monopolio „lapų“ skyrius (žr. ginčijamo sprendimo 39 konstatuojamąją dalį) ir 2001 m. tapo *Cogentab* nare (žr. ginčijamo sprendimo 183 konstatuojamąją dalį)] nusprendė pateikti prašymą įstoti į APTI. Todėl ji turi pareikšti savo nuomonę dėl pirkimo politikos *Cogentab* viduje ir dėl aukciono sistemos taikymo. Todėl 2001 pabaigoje ir 2002 m. pradžioje įvyko keli susitikimai APTI ir *Romana Tabacchi* kontorose, per kuriuos pastaroji pakeitė savo poziciją dėl aukciono ir pasiskelbė sutinkanti būti *Burley* konsorciumo ir *Cogentab* pozicijų tarpininkė.“

- 160 Dėl šio aspekto šalys sutaria, kad žaliavinio tabako pirkimo per aukcioną sistemos, apie kurią buvo diskutuota 2001 m. pabaigoje, pakeitimas po kelių mėnesių buvo numatytas 2002 m. kovo 25 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 546/2002, nustatančiame priemokas ir garantuojamąją ribą 2002, 2003 ir 2004 m. derliaus tabako lapams pagal veislės grupę ir valstybę narę ir iš dalies keičiančiame Reglamentą (EEB) Nr. 2075/92 (OL L 84, p. 4; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 35 t. p. 341).

- 161 Taigi remiantis *Transcatab* parodymais darytina išvada, kad ieškovė kartelį galutinai paliko 1999 m. ir kad 2001 m., po to, kai paprašė būti priimta į APTI, ji dalyvavo aptariamuose susitikimuose, kad galėtų aptarti aukciono sistemą ir skatinti tarpininkavimą

tarp *Burley* konsorciumo ir *Cogentab* dėl šios sistemos. Taigi, pasak *Transcatab*, ieškovė dalyvavo šiuose susitikimuose siekdama konkretaus tikslo ir turėdama kitokių tikslų nei kartelio nariai, o jos veiksmuose nebuvo jokių antikonkurencinių ketinimų.

- 162 Antra, kaip jau buvo minėta šio sprendimo 138 punkte, remiantis 2002 m. balandžio 4 d. *Dimon Italia* prašymo atleisti nuo baudos arba ją sumažinti 2.3 punktu darytina išvada, kad, kiek tai susiję su laikotarpiu nuo 1999 m. iki 2002 m., tik trys „pagrindiniai perdirbėjai“, t. y. *Deltafina*, *Dimon Italia* ir *Transcatab*, palaikė nuolatinis ryšius dėl kartelio reikalų. Atvirkščiai, *Dimon Italia* nenurodė, kad tuo laikotarpiu ieškovė būtų buvusi aktyvi kartelio narė. Todėl reikia konstatuoti, kad, remiantis *Dimon Italia* atliktu to kartelio veiklos laikotarpio atkūrimu, *Dimon Italia* nemanė, kad aptariamuose susitikimuose ieškovė dalyvauja turėdama antikonkurencinių tikslų.
- 163 Trečia, per teismo posėdį Komisija pripažino, kad laikotarpiu nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario mėn. įvyko šeši susitikimai ir kad ieškovė dalyvavo tik dviejuose iš jų, iš kurių vienas įvyko 2001 m. lapkričio 16 d. ir buvo ne tiesiog kartelio, o APTI susitikimas. Be to, kalbant apie antrąjį 2002 m. sausio 8 d. susitikimą, kuriame ieškovė dalyvavo per visą laikotarpį nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki pažeidimo darymo pabaigos, reikia pažymėti, pirma, kad, remiantis 2002 m. balandžio 18 d. *Transcatab* parodymais, be jos, *Dimon Italia*, *Deltafina* ir ieškovės, tame susitikime taip pat dalyvavo dar vieno subjekto atstovas. Antra, reikia pažymėti, kad šio susitikimo išvaka-rėse įvyko kitas susitikimas, kuriame dalyvavo tik *Dimon Italia*, *Transcatab* ir *Deltafina* (žr. ginčijamo sprendimo 222 konstatuojamąją dalį). Atsižvelgiant į atitinkamai *Transcatab* parodymuose ir *Dimon Italia* prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti išdėstytais teiginiais (žr., be kita ko, šio sprendimo 161 ir 162 punktus), Komisija teisiniu aspektu nepakankamai įrodė, kad aptariamasis 2002 m. sausio 8 d. susitikimas buvo kartelio susitikimas.
- 164 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus reikia daryti išvadą, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip išdėstyta, Komisija neturėjo pakankamą įrodomąją galią turinčių įrodymų ar požymių visumos, kiek tai susiję su ieškovės dalyvavimu kartelio veikloje nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d. Atvirkščiai, taip pat remiantis ginčijamu

sprendimu darytina išvada, kad remdamasi daugeliu administracinėje byloje esančių aspektų Komisija galėjo padaryti kitokią išvadą dėl ieškovės dalyvavimo trukmės, nei ji galiausiai padarė.

- 165 Kadangi Komisijos nurodytos požymių visumos nepakanka padaryti išvadą, kad ieškovė dalyvavo kartelio veikloje pirmiau nurodytu laikotarpiu, reikia konstatuoti, kad Komisija padarė faktinių aplinkybių vertinimo klaidą, nes nusprendė, kad ieškovė kartelio veikloje dalyvavo laikotarpiu nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d., kuri yra pažeidimo darymo pabaigos data.
- 166 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, šiam ieškinio pagrindui reikia pritarti. Todėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio b punktas turi būti panaikintas tiek, kiek jame pasakyta, kad ieškovė darė pažeidimą po 1999 m. vasario mėn. Išvados, kurias reikia padaryti nustatant baudos dydį, bus nagrinėjamos šio sprendimo 265 ir paskesniuose punktuose.

4. Dėl ieškinio antrojo pagrindo, susijusio su motyvavimo nelogiškumu ir vienodo požiūrio principo pažeidimu graduojant pradinį baudos dydį

Šalių argumentai

- 167 Ieškovė tvirtina, pirma, kad nustatydamą jos rinkos dalį Komisija referenciniais metais neturėjo pasirinkti 2001 metų. Kadangi jos dalyvavimas darant pažeidimą buvo fragmentiškas, Komisija turėjo kaip skaičiavimo pagrindą imti viso nagrinėjamo laikotarpio metu turėtų rinkos dalių vidurkį, kuris jos atveju sudarė 4,69% rinkos, nes

tai būtų logiškiau vidutinės trukmės pažeidimų atveju, arba atsižvelgti į 1998 m., o ne 2001 m. metais jos turėtos rinkos dalį, nes tais metais jos dalyvavimas, jei bus įrodytas, bet kuriuo atveju buvo dalinis. Ji taip pat teigia, jog atsižvelgiant į tai, kad jos užimamos rinkos dalis buvo mažesnė nei *Transcatlab* ir *Dimon Italia*, ji neturėjo būti priskirta prie tos pačios įmonių kategorijos, prie kurios buvo priskirtos pastarosios įmonės, kurioms Komisija skyrė vienodą 10 mln. eurų pradinį baudos dydį. Dar prieš taikydama dauginimo koeficientą Komisija turėjo nustatyti taip pat diferencijuotus pradinius dydžius.

¹⁶⁸ Ieškovė būtent ginčija paskutiniais visais pažeidimo darymo metais turėtos rinkos dalies naudojimą nustatant įmonės konkretų vaidmenį. Tokios rinkos dalies naudojimas turėtų būti adaptuotas visais atvejais, kai, kaip ir šiuo atveju, įmonė kartelyje dalyvavo su pertraukomis. Iš tiesų tokiu atveju su paskutiniais visais pažeidimo darymo metais susijusios rinkos dalis atspindėtų ne tik įmonės gautą naudą dėl antikonkurencinių veiksmų, bet ir naudą, kurią ji gavo veikdama rinkoje tais laikotarpiais, kai kartelyje nedalyvavo. Būtent taip ir yra šioje byloje, nes pats didžiausias ieškovės pasiektas augimas buvo fiksuotas 1999 m.–2000 m., t. y. kaip tik tuo laikotarpiu, kai kartelyje ji nedalyvavo.

¹⁶⁹ Atsižvelgiant į tai, kad Komisija taikė tą patį skaičiavimo metodą tiek ieškovei, tiek kitoms įmonėms, kurios dalyvavo kartelyje be jokios pertraukos, ginčijamu sprendimu pažeidžiamas vienodo požiūrio principas, o suinteresuotosios šalies atžvilgiu to sprendimo motyvavimas yra nelogiškas.

170 Komisija prašo atmesti ieškovės argumentus.

171 Pirma, ji primena, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką to paties pradinio baudos dydžio taikymas įmonėms, kurios turi rinkos dalį, patenkančią į mažo dydžio diapazoną, kaip yra ir šiuo atveju, nelaikomas vienodo požiūrio principo pažeidimu. Be to, nustatydamą baudas ji turi didelę diskreciją ir neprivalo taikyti konkrečios matematinės formulės. Bet kuriuo atveju šis argumentas yra nereikšmingas, nes galutinis ieškovei skirtos baudos dydis galiausiai buvo sumažintas iki 2,05 mln. eurų pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį.

172 Antra, dėl ieškovės argumento, kuriuo ji ginčija paskutiniais visais pažeidimo darymo metais turėtos rinkos dalies dydžio naudojimą kaip atskaitos kriterijų, Komisija teigia, kad, kaip nustatyta teismų praktikoje, ji veikia laikydamosi jai suteiktos diskrecijos ribų, kai nuosekliai ir objektyviai pagrįstai suinteresuotąsias įmones skirsto į kategorijas baudos dydžio nustatymo tikslais. Paskutiniais visais pažeidimo darymo metais turėtos rinkos dalys yra tinkamas neteisėto elgesio konkretaus vaidmens ir poveikio konkurencijai rodiklis, nes tos rinkos dalys gali, be kita ko, būti bent jau iš dalies paties pažeidimo rezultatas.

173 Trečia, dėl argumento, kad vidutinės trukmės pažeidimų atveju būtų tinkamiau atskaitos kriterijumi laikyti pažeidimo darymo metais suinteresuotųjų įmonių turėtų rinkos dalių vidurkį, Komisija visų pirma atsako, kad pažeidimas šiuo atveju buvo ne „vidutinės“, o „ilgos“ trukmės. Paskui ji pažymi, kad būtent todėl, kad tam tikru laikotarpiu ieškovė nutraukė dalyvavimą kartelio veikloje, minėtas rinkos dalių vidurkis negali būti laikomas parametru, kuriuo remiantis galima suskirstyti įmones į kategorijas baudų dydžio nustatymo tikslais. Be to, tam kad būtų galima apskaičiuoti

tą vidurkį, Komisija iš kiekvienos kartelio veikloje dalyvavusios įmonės būtų turėjusi gauti ne tik duomenis apie kiekvienos jų nupirkto žaliavinio tabako kiekį nuo 1995 m. iki 2000 m. imtinai, bet ir bendrą kiekvienais iš tų metų nupirkto žaliavinio tabako kiekį, o tai irgi atitiktų bet kurio kito itališko tabako perdirbėjo pirkimus per šešerius kartelio veiklos metus su visais iš to galinčiais kilti sunkumais.

¹⁷⁴ Bet kuriuo atveju, net jei būtų atsižvelgta į suinteresuotųjų įmonių rinkos dalių vidurkį kartelio metais ir net jei ieškovės dalis sudarytų maždaug 5 %, diapazonas nuo 5 % iki 11 % nebūtų gerokai didesnis už diapazoną nuo 11 % iki 18 %, kuris teismų praktikoje laikomas protingu. Be to, ieškovės argumentas būtų net neišsivaizduojamas, jei, pavyzdžiui, ji būtų dalyvavusi darant pažeidimą tik paskutiniais kartelio metais. Todėl ieškovė negali pagrįstai gauti kokios nors su baudos sumažinimu susijusios naudos dėl to, kad kartelio veikloje dalyvavo ilgiau nei vienus metus.

¹⁷⁵ Ketvirta, dėl argumento, kad reikėtų paskutinių visų pažeidimo darymo metų rinkos dalies naudojimą „pataisyti“ visais atvejais, kai dalyvavimas kartelyje buvo pertrauktas, Komisija pastebi, kad skaičiuojant ieškovei skirtos baudos pagrindinį dydį ginčijamame sprendime jau buvo atsižvelgta į mažesnę jos dalyvavimo trukmę. Todėl, pasak Komisijos, neaišku, dėl kokios priežasties į trumpesnę dalyvavimą turėtų būti atsižvelgta ir kaip į lengvinančią aplinkybę.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 176 Visų pirma reikia pažymėti, kad, kalbant apie referencinių metų pasirinkimą nustatant santykinę įmonių svarbą, nors gairių 1 punkto A dalies ketvirtoje ir penktoje pastraipose numatytas įmonių diferencijavimas atsižvelgiant į jų ekonominę svarbą, jose nenurodyta, kuriais metais reikia remtis nustatant santykinę įmonių svarbą. Šiuo atveju vienintelis gairių punktas, kuriame numatyta atsižvelgti į paskutinius metus prieš sprendimo priėmimo metus, yra gairių 5 punkto a papunkčio antra pastraipa, kuri vis dėlto taikoma tik nustatant apyvartą, kad būtų laikomasi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatytos 10% ribos. Todėl ji netaikytina nustatant kartelyje dalyvavusių įmonių santykinę svarbą.
- 177 Teismų praktikoje nustatyta, kad Komisija turi pasirinkti skaičiavimo metodą, kurį taikant būtų galima atsižvelgti į kiekvienos nagrinėjamos įmonės dydį ir ekonominę galią ir į kiekvienos iš jų padaryto pažeidimo dydį pagal ekonomines realijas, buvusias pažeidimo darymo metu. Be to, remiantis teismų praktika, reikia apibrėžti laikotarpį, į kurį turi būti atsižvelgiama taip, kad apyvartos, kitaip tariant, rinkos, dalys būtų kuo tiksliau palyginamos. Darytina išvada, kad referenciniai metai nebūtinai turi būti paskutiniai visi metai, kuriais darytas pažeidimas (šiuo klausimu žr. 2010 m. rugsėjo 13 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Trioplast Wittenheim prieš Komisiją*, T-26/06, neskelbiamas Rinkinyje, 81 ir 82 punktus bei juose nurodytą teismų praktiką).
- 178 Remiantis ginčijamo sprendimo 372 konstatuojamąja dalimi, kuri susijusi su *Delta-fina* rinkos dalies nustatymu, 2001 m., kurie šiuo atveju buvo pasirinkti kaip referenciniai metai, kad būtų nustatyta santykinė įmonių svarba, buvo paskutiniai visi perdirbėjų padaryto pažeidimo metai.

179 Taigi Komisija priskyrė *Deltafina*, kurios rinkos dalis 2001 m. buvo 25 %, vienai kategorijai (ginčijamo sprendimo 372 konstatuojamoji dalis), o *Dimon Italia*, *Transcatab* ir ieškove, kurių rinkos dalys 2001 m. buvo atitinkamai 11,28 % (ginčijamo sprendimo 35 konstatuojamoji dalis), 10,8 % (ginčijamo sprendimo 37 konstatuojamoji dalis) ir 8,86 % (ginčijamo sprendimo 40 konstatuojamoji dalis), kitai kategorijai (ginčijamo sprendimo 373 konstatuojamoji dalis). Atlikus šį klasifikavimą ir pritaikius dauginimo koeficientą 1,5 *Deltafina*, o *Transcatab* ir *Dimon Italia* – 1,25, pradinis baudos dydis *Deltafina* tapo 37,5 mln. eurų, *Transcatab* ir *Dimon Italia* – 12,5 mln. eurų, o ieškovei – 10 mln. eurų (ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamoji dalis).

180 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, remiantis teismų praktika, metodas, kuriuo kartelio nariai suskirstomi į kategorijas norint skirtingai juos vertinti pradinių baudų dydžių nustatymo etape, nors jame ir neatsižvelgiama į tai pačias kategorijas priskirtų įmonių dydį, lemia pradinių sumų, nustatytų tai pačiai kategorijai priklausančioms įmonėms, suvienodinimą (žr. 2006 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Daiichi Pharmaceutical prieš Komisiją*, T-26/02, Rink. p. II-713, 83 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir 103 punkte minėto Sprendimo *Itochu prieš Komisiją* 73 punktą).

181 Vis dėlto toks suskirstymas į kategorijas turi atitikti vienodo požiūrio principą, pagal kurį draudžiama panašias situacijas vertinti skirtingai arba skirtingas situacijas vertinti vienodai, išskyrus atvejus, kai toks vertinimas gali būti objektyviai pateisinamas (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 102 punkte nurodytą teismų praktiką). Beje, pagal teismų praktiką baudų dydis turi būti proporcingas bent veiksniams, kuriais remiantis įvertintas pažeidimo sunkumas. Siekiant patikrinti, ar kartelio narių suskirstymas į kategorijas atitinka vienodo požiūrio ir proporcingumo principus, reikia išsiaiškinti, ar šis suskirstymas yra nuoseklus ir objektyviai pagrįstas (šiuo klausimu žr. 180 punkte minėto Sprendimo *Daiichi Pharmaceutical prieš Komisiją* 84 ir 85 punktus ir 103 punkte minėto Sprendimo *Itochu prieš Komisiją* 74 punktą).

182 Remiantis ginčijamu sprendimu, ieškovė dalyvavo kartelyje pirmuoju laikotarpiu, kuris prasidėjo 1997 m. spalio mėn. ir baigėsi 1999 m. lapkričio mėn., ir antruoju laikotarpiu, kuris prasidėjo 2001 m. gegužės 29 d. ir baigėsi 2002 m. vasario 19 d., o kiti nariai jame dalyvavo be pertraukos nuo 1995 m. rugsėjo 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d. Tačiau nors Komisija nustatė, kad ieškovė kartelyje dalyvavo trumpiau ir su pertrauka (kurios tikslią trukmę ieškovė užginčijo, kaip konstatuota nagrinėtame apeliacinio skundo trečiajame pagrinde), palyginti su kitais kartelio nariais, Komisija rėmėsi suinteresuotųjų įmonių, įskaitant ieškovę, rinkos dalimis, kurias jos turėjo 2001 m. – paskutiniais visais pažeidimo darymo metais, tačiau neatsižvelgė į tai, kad ieškovė, remiantis ginčijamu sprendimu, atnaujino dalyvavimą darant šį pažeidimą tik nuo 2001 m. gegužės 29 d.

183 Taigi Komisija, baudų pradinio dydžio nustatymo tikslais naudodama su paskutiniais visais pažeidimo darymo metais susijusios rinkos dalies kriterijų, skirtingas situacija vertino vienodai. Iš tiesų ieškovės padėtis skyrėsi nuo kitų trijų perdirbėjų situacijos tuo, kad, kaip pasakyta ginčijame sprendime, pirma, ji kartelio veikloje dalyvavo trumpiau ir su pertrauka, antra, ji jame tariamai dalyvavo tik dalį 2001 m., nors kiti perdirbėjai toliau dalyvavo jo veikloje nepertaukiamai nuo 1995 m. rugsėjo mėn. iki 2002 m. vasario mėn. Taigi 2001 m. pasirinkimas kaip referencinių metų yra nevienodo požiūrio taikymas ieškovės nenaudai.

184 Toks nevienodas požiūris objektyviai nepagrįstas. Iš tikrųjų, nors Komisija turi teisę atsižvelgti į kartelio nare esančios įmonės turėtas rinkos dalis paskutiniais visais konstatuoto pažeidimo metais, kad būtų galima įvertinti jos dydį ir ekonominius pajėgumus tam tikroje rinkoje ir jos padaryto pažeidimo mastą (žr. šio sprendimo 177 punktą), ji vis dėlto turi užtikrinti, kad kiekvienos su karteliu susijusios įmonės turimos rinkos dalys teisingai atspindėtų ekonomikos realijas, buvusias pažeidimo darymo metu. Tačiau ilgų pažeidimų, kaip antai šioje byloje, atveju tik tada, kai paskutiniai

visi pažeidimo darymo metai, į kuriuos atsižvelgia Komisija, sutampa su kiekvienos iš šių įmonių dalyvavimo trukme, su tuo pažeidimu susijusios rinkos dalys gali būti laikomos tam tikslui tinkamais rodikliais ir sudaryti galimybę gauti kuo labiau palyginamus duomenis, ypač siekiant su karteliu susijusias įmones suskirstyti į kategorijas.

185 Tačiau šiuo atveju ginčijamame sprendime Komisija nepateikia jokie pagrįsto pateisinimo, kodėl nusprendė keturis nagrinėjamus gamintojus suskirstyti į dvi kategorijas ir, konkrečiai kalbant, ieškovę ir *Transcatab* bei *Dimon Italia*, kurios atitinkamai yra tarptautinių grupių SCC ir *Dimon* dukterinės bendrovės, priskirti tai pačiai kategorijai dėl atitinkamų jų rinkos dalių 2001 m. Dėl šio aspekto Komisija tik konstatuoja, kad dėl to, jog *Transcatab*, *Dimon Italia* ir ieškovės turimos rinkos dalys yra mažesnės, joms „turi būti skirtas mažesnis pradinis baudos dydis“, palyginti su *Deltafina* (ginčijamo sprendimo 373 konstatuojamoji dalis). Atvirkščiai, atsižvelgiant į skirtingą jų dalyvavimo kartelyje trukmę, įskaitant ir 2001 m., į jų skirtingus vaidmenis jį kuriant ir įgyvendinat ir į skirtingus jų dydžius bei ekonominius pajėgumus, Komisija neturėjo jokio objektyvaus pagrindo ieškovę prilyginti *Dimon Italia* ir *Transcatab* ir visas šias tris įmones priskirti tai pačiai kategorijai ir pritaikyti tą patį pradinį baudos dydį.

186 Tokiomis aplinkybėmis ir, atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo 301 ir 302 konstatuojamosiose dalyse išdėstytus argumentus dėl pažeidimo trukmės, Komisija negalėjo į 2001 m. atsižvelgti kaip į paskutinius visus konstatuoto pažeidimo metus nepažeisdamas vienodo požiūrio principo, kiek tai susiję su ieškove, nes pastaroji jame dalyvavo, pasak Komisijos, tik nuo tų metų gegužės 29 d. (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Fiskeby Board prieš Komisiją*, T-319/94, Rink. p. II-1331, 43 punktą).

- 187 Tai juo labiau patvirtina šio sprendimo 150–165 punktuose vertinant apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą išdėstyti argumentai, kad Komisija neteisingai nusprendė, jog ieškovė atnaujino dalyvavimą kartelyje 2001 m. gegužės 29 d. ir jame dalyvavo iki pažeidimo darymo pabaigos.
- 188 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, reikia daryti išvadą, kad visoms įmonėms taikydama su paskutiniais visais pažeidimo darymo metais, t. y. 2001 m., susijusį rinkos dalies kriterijų, kuriuo vadovaudamasi Komisija nusprendė tai pačiai kategorijai priskirti ieškovę, *Mindo* bei *Transcatab* ir joms taikyti tą patį pradinį baudos dydį, Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą.
- 189 Dėl šių aplinkybių pateiktais Komisijos argumentais negalima paneigti šios išvados.
- 190 Visų pirma, kiek tai susiję su argumentu, kad su paskutiniais visais pažeidimo darymo metais susijusios rinkos dalys yra tinkamas neteisėtų veiksmų konkretaus vaidmens ir poveikio konkurencijai įrodymas net atsižvelgus į aplinkybę, kad paprastai tos rinkos dalys bent jau iš dalies gali būti paties pažeidimo rezultatas, pakanka konstatuoti, kad taip nėra būtent tuo atveju, kai aptariama įmonė darant tą pažeidimą dalyvavo ne visus metus (žr. šio sprendimo 184 punktą). Be to, reikia pažymėti, kad dėl tokio konstatavimo įmonei nekliudoma įrodyti, kaip yra ir šiuo atveju, kad apibrėžtu laikotarpiu turima rinkos dalis dėl jai būdingų priežasčių nėra jos tikro dydžio ir ekonominės galios ir jos padaryto pažeidimo masto rodiklis (šiuo klausimu žr. 186 punkte minėto Sprendimo *Fiskeby Board prieš Komisiją* 42 punktą). Iš tiesų 2001 m. ieškovės turėta rinkos dalis, palyginti su jos rinkos dalių smarkiu didėjimu laikotarpiu, kuriuo ji nedalyvavo kartelio veikloje, negali būti laikoma jos dalyvavimo darant pažeidimą rezultatu arba, priešingu atveju, galėtų būti juo laikoma mažesniu mastu, kaip per teismo posėdį pripažino Komisija. Dėl šio aspekto per teismo posėdį Komisijos pateiktam argumentui, kad, bet kuriuo atveju ieškovė dalyvavo kartelyje antroje, t. y. lemiamoje, 2001 m. pusėje, negalima pritari. Šio argumento Komisija nepagrindė ir

iš esmės jis prieštarauja Komisijos sprendimui ginčijamame sprendime remtis paskutiniaisiais visais pažeidimo darymo metais. Bet kuriuo atveju, kaip konstatuota vertinant apeliacinio skundo trečiąją pagrindą (žr. šio sprendimo 150–165 punktus), Komisija teisiniu požiūriu nepakankamai įrodė, kad ieškovė dalyvavo kartelio veikloje antrąjį 2001 m. pusmetį.

¹⁹¹ Antra, kalbant apie argumentą, kuriuo iš esmės siekiama užginčyti vidutinių rinkos dalių naudojimą, nes Komisija turėjo gauti tam tikros informacijos, kurią rasti buvo sudėtinga, reikia pažymėti, kad, kiek tai susiję su jos nustatytomis rinkos dalimis 2001 m., Komisija naudojos tik ta informacija, kurią pateikė pačios įmonės. Remiantis ginčijamo sprendimo 31, 35, 37 ir 40 konstatuojamosiomis dalimis galima teigti, kad atitinkamos *Deltafina*, *Dimon Italia*, *Transcatab* ir ieškovės rinkos dalys, kuriomis Komisija naudojos ginčijamo sprendimo 372 ir 373 konstatuojamosiose dalyse, kad nustatytų pradinis baudų dydžius ir diferencijuotą vertinimą, atitinka kiekvienos iš šių įmonių atliktus skaičiavimus. Be to, remiantis dokumentais, kuriuos Komisija pridėjo prie bylos Bendrojo Teismo prašymu, darytina išvada, kad ji turėjo duomenis apie šių įmonių turėtas rinkos dalis 1999–2002 m., kurie, konkrečiai paprašius, jai buvo pateikti per administracinę procedūrą. Todėl argumentui, kad Komisijai buvo ypač sudėtinga gauti kitus duomenis, pritarti negalima, nes remiantis ginčijamu sprendimu galima daryti išvadą, kad Komisija šį sprendimą grindė duomenimis, susijusiais su 1999–2002 m., kurių ji pati nusprendė paprašyti iš perdirbėjų ir kuriuos jie jai pateikė.

¹⁹² Trečia, dėl argumento, kad ginčijamame sprendime jau buvo atsižvelgta į ieškovės trumpesnį dalyvavimą, kai buvo skaičiuojamas jai skirtos baudos pradinis dydis, pakanka konstatuoti, kad šiuo ieškinio pagrindu iš tikrųjų siekiama užginčyti nustatytą

pradinį dydį, kuris apskaičiuotas remiantis pažeidimo sunkumu, o ne jo trukme. Beje, priešingai, nei teigia Komisija, ieškovė nereikalavo, kad į jos trumpesnę dalyvavimą, kiek tai susiję su trukme, būtų atsižvelgta kaip į lengvinančią aplinkybę.

¹⁹³ Keturta, dėl Komisijos argumento, kad šis ieškinio pagrindas būtinais reikiama, kad ieškovė kartelio veikloje dalyvavo gerokai ilgiau nei metus ir kad dėl to būtų sunku patvirtinti, kad dėl šios aplinkybės ieškovė gali gauti kokios nors naudos, kiek tai susiję su baudos sumažinimu, reikia konstatuoti, kad tai visiškai hipotetinis argumentas, neturintis įrodomosios vertės. Iš tiesų, jeigu, kaip teigia Komisija, įmonė būtų dalyvavusi kartelio veikloje tik paskutiniaisiais metais, būtų galima atsižvelgti tik į su tais metais susijusią rinkos dalį. Kadangi šioje byloje taip nėra, Komisija nepaaiškina, kaip ir koku mastu ieškovė galėjo gauti naudos dėl to, kad dalyvavo kartelio veikloje gerokai ilgiau nei paskutiniai pažeidimo metai.

¹⁹⁴ Galiausiai dėl per teismo posėdį Komisijos pasiūlyto ieškovės pirkimų 2001 m. vertės aiškinimo, kuriuo siekiama įrodyti, kad 2001 m. jos turėta rinkos dalis iš esmės buvo nuvertinta, pakanka pažymėti, kad šis argumentas turi būti atmestas, nes juo ginčijama tai, ką Komisija konstatavo ginčijamame sprendime.

¹⁹⁵ Todėl ieškinio antrasis pagrindas turi būti priimtas, nes grįsdama ieškovei skirtos baudos pradinį dydį jos turėta rinkos dalimi 2001 referenciniais metais Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą. Išvados, kurias reikia padaryti dėl baudos dydžio nustatymo, bus nagrinėjamos šio sprendimo 265 ir paskesniuose punktuose.

5. *Dėl ieškinio ketvirtojo pagrindo, susijusio su nepakankamu baudos dydžio sumažinimu už ieškovės atliktą „trukdytojos“ vaidmenį ir su neatsižvelgimu į kitas lengvinančias aplinkybes*

196 Ieškovė kaltina Komisiją, kad jai skirtos baudos pagrindinį dydį ši sumažino tik 30 %.

197 Ieškovės pateiktus argumentus galima suskirstyti į dvi dalis. Pirmoje dalyje ieškovė teigia, kad Komisija neatsižvelgė į lengvinančią aplinkybę, susijusią su jos patirtu spaudimu ir su visiškai pasyviu elgesiu darant pažeidimą. Antroje dalyje ieškovė teigia, kad nepripažinusi, jog „dažnas kartelio tikslų žlugdymas“ yra lengvinanti aplinkybė, Komisija nesuteikė reikiamos reikšmės, kaip nustatyta gairėse, aplinkybei, kad *de facto* ji sistemingai netaikė kartelio sprendimų.

Dėl pirmos dalies, susijusios su tuo, kad ieškovės patirto spaudimo ir visiškai pasyvaus jos vaidmens Komisija nepripažino kaip lengvinančių aplinkybių

Šalių argumentai

198 Ieškovė primena, kad per administracinę procedūrą jau paaiškino, jog formaliai kartelyje ji dalyvavo dėl kitų perdirbėjų daromo spaudimo ir kad iš baimės, jog jie ims taikyti jai nepalankias priemones, ji akivaizdžiai sutiko su kartelio „branduolio“, kurį sudarė *Deltafina*, *Dimon Italia* ir *Transcatab*, reikalavimais.

199 Ji primena, kad savo teiginiams pagrįsti pateikė tokius įrodymus:

- 1997 m. spalio 9 d. *Dimon Italia* vidaus memorandumą (dokumentas Nr. 39281-4670/4671), kuriame kalbama apie *Deltafina* iniciatyvą sudaryti „penkių didžiųjų“ Italijos perdirbėjų susitarimą dėl perdirbėjų kartelio sukūrimo ir kuris įrodo, jog ši bendrovė darė spaudimą visoms kitoms sektoriaus įmonėms, turinčioms reikšmingą vaidmenį rinkoje,
- dokumentą dėl 1997 m. derliaus (dokumentas Nr. 38281-434/435), kurį *Deltafina* išsiuntė kitiems perdirbėjams ir kuriame kalbama apie „ketinimą suderinti veiksmus prieš galimus išorinius rinkos sukrėtimus“),
- 2002 m. balandžio 9 d. *Transcatab* pateiktą memorandumą (dokumentas Nr. 38281-04103), kuriame ji pripažįsta, jog 1996 m. su *Deltafina* ir su *Dimon Italia* susitarė „daryti bet kokią įmanomą spaudimą, kad kiti Italijoje dirbantys perdirbėjai taip pat laikytųsi [antikonkurencinių] strategijų“,
- 2001 m. gegužės 10 d. *Dimon Italia* darbuotojo išsiųstą laišką tos pačios įmonės kolegai (dokumentas Nr. 38281-04856), kuriame paminėta, kad įmonė ketina kartu su *Transcatab* apsilankyti pas tam tikrus klientus (pirkėjus) ir padiskutuoti su jais apie „padėtį rinkos atžvilgiu“ ir pavojus dėl tabako pirkimo iš kitų perdirbėjų (nepriklausančių karteliui), tarp kurių tikrai buvo ieškovė, tuo metu veikusi visiškai savarankiškai ir laikyta rinkos drumstėja.

- 200 Be to, ieškovė tvirtina, jog per administracinę procedūrą ji taip pat teigė, kad jos dalyvavimas nuo pat pradžių buvo pasyvus ir (arba) prisitaikėliškas ir toks buvo per visą jai inkriminuojamą pažeidimo laikotarpį.
- 201 Nepaisant šių įrodymų ir konkrečių ieškovės teiginių per administracinę procedūrą, ginčijamame sprendime nėra jokios nuorodos į jos atžvilgiu *Deltafina* ir kitų dviejų kartelio „branduolio“ narių jai darytą spaudimą.
- 202 Dublike ieškovė pažymi, kad apskaičiuodama baudą Komisija privalo atsižvelgti į visas lengvinančias aplinkybes, kuriomis įmonė įrodė galinti remtis, ir negali neatsižvelgti į vieną ar kelias tokias aplinkybes nemotyvuodama savo sprendimo.
- 203 Neatsižvelgimas į ieškovės patirtą spaudimą taip pat yra pareigos rūpestingai ir nešališkai atlikti tyrimą pažeidimas.
- 204 Galiausiai ji ginčija jai taikytą teismų praktikoje nustatytą principą, kuriuo paneigiamas išimtinai pasyvus įmonės dalyvavimo darant pažeidimą vaidmuo dėl vienintelės priežasties, kad ji neišdavė kartelio. Šio principo taikymas tokiu pat griežtumu „didelėms įmonėms“ ir šeimos įmonėms yra neteisingas ir neproporcingas.
- 205 Komisija prašo atmesti ieškinio ketvirtojo pagrindo pirmąją dalį.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 206 Visų pirma reikia atkreipti dėmesį, kad ieškovės argumentuose nėra aiškaus skirtumo tarp, pirma, kelis kartus nurodytos faktinės aplinkybės, jog kartelio „branduolys“ ją vertė dalyvauti kartelyje ir grasino prieš ją imtis priemonių, nes ji buvo struktūriškai silpnesnė, palyginti su konkurentais, ir, antra, aplinkybės, kad ji nusprendė jame dalyvauti išlaikydama „pasyvią poziciją“, todėl jos dalyvavimas buvo tik fasadinis, o elgesys pasyvus ir (arba) prisitaikėliškas.
- 207 Reikia atskirai išnagrinėti abi ieškovės nurodytas aplinkybes. Net jeigu jos gali būti glaudžiai tarpusavyje susijusios ir suprantamos taip, kad viena aplinkybė yra kitos pasekmė, nes „pasyvi pozicija“ gali būti prievartos išraiška ir apraiška, vis dėlto jos susijusios su skirtingomis situacijoms ir skirtingais momentais, nes ieškovės patirtas spaudimas ypač pasireiškia prieš „priverstinį“ įstojimą į kartelį, o „pasyvus“ ir (arba) „prisitaikėliškas“ elgesys – po įstojimo.
- 208 Todėl reikia iš eilės išnagrinėti kaltinimus, susijusius su neatsižvelgimu, pirma, į ieškovės dalyvavimo kartelyje priverstinį pobūdį ir, antra, į lengvinančią aplinkybę, susijusią su jo išimtinai pasyviu ar prisitaikėlišku vaidmeniu įgyvendinant pažeidimą.
- 209 Konkrečiai kalbant, reikia įrodyti, ar teisėtai ir nepažeisdama jai nustatytos pareigos motyvuoti Komisija nepripažino, pirma, kad ieškovė buvo priversta dalyvauti kartelyje, ir, antra, kad ji vaidino pasyvų vaidmenį, kiek tai susiję su jo įgyvendinimu.

— Dėl kaltinimo, susijusio su neatsižvelgimu į priverstinę ieškovės dalyvavimą kartelio veikloje

- 210 Ieškovė teigia, kad nors per administracinę procedūrą gautais įrodymais įrodyta, jog daugiausia *Deltafina*, taip pat ir kiti kartelio „branduolio“ nariai jai grasino ir darė spaudimą, Komisija į juos neatsižvelgė.
- 211 Visų pirma reikia konstatuoti, kad grasinimų ir spaudimo, kuriais siekiama priversti įmonę dalyvauti darant konkurencijos teisės pažeidimą, nėra tarp gairėse išvardytų lengvinančių aplinkybių.
- 212 Teismų praktikoje nustatyta, kad įmonių daromas spaudimas siekiant kitas įmones priversti dalyvauti darant konkurencijos teisės pažeidimą suinteresuotosios įmonės neatleidžia, neatsižvelgiant į spaudimo reikšmingumą, nuo atsakomybės už padarytą pažeidimą, niekaip nepakeičia kartelio sunkumo ir negali būti laikomas lengvinančia aplinkybe apskaičiuojant baudos dydį, nes suinteresuotoji įmonė galėjo pranešti apie galimą spaudimą kompetentingoms valdžios institucijoms ir pateikti joms skundą (šiuo klausimu žr. 69 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 369 ir 370 punktus bei 2005 m. lapkričio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Union Pigments prieš Komisiją*, T-62/02, Rink. p. II-5057, 63 punktą).
- 213 Todėl Komisija neprivalėjo atsižvelgti į šiuo atveju nurodytus grasinimus kaip į lengvinančią aplinkybę (šiuo klausimu žr. 2007 m. balandžio 26 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bolloré ir kt. prieš Komisiją*, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 ir T-136/02, Rink. p. II-947, 640 punktą).
- 214 Šios išvados negali paneigti ieškovės nurodyti argumentai.

- 215 Remiantis bylos medžiaga galima daryti išvadą, kad nors ieškovė galėjo būti kitų įmonių, kurios jau įgyvendino nagrinėjamą kartelį, daromo spaudimo auka, kai 1997 m. atėjo į rinką kaip nepriklausomas ūkio subjektas, vis dėlto remiantis ta medžiaga negalima teigti, kad ji bent jau bandė pasiskųsti dėl to spaudimo kompetentingoms valdžios institucijoms ar kad jį patyrė, ypač iš pradžių, visiškai pasyviai (žr. šio sprendimo 221–224 punktus).
- 216 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, šį kaltinimą reikia atmesti.

— Dėl kaltinimo, susijusio su neatsižvelgimu į išimtinai pasyvų ar prisitaikėlišką ieškovės vaidmenį

- 217 Gairių 3 dalies pirmoje įtraukoje pasakyta, kad baudos sumažinimas už lengvinančias aplinkybes taikomas jei, pavyzdžiui, aptariamoms įmonės elgesys buvo „išimtinai pasyvus arba „prisitaikėliškas prie lyderio“ <...> darant pažeidimą“.
- 218 Dėl šio aspekto remiantis teismų praktika galima pasakyti, kad galima atsižvelgti į tokius ieškovės pasyvų vaidmenį kartelio veikloje atskleidžiančius veiksnius, kaip antai gerokai retesnis, palyginti su kitais kartelio nariais, jos dalyvavimas susitikimuose (2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cheil Jedang prieš Komisiją*, T-220/00, Rink. p. II-2473, 168 punktą; žr. 97 punkte minėto Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 331 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką), taip pat vėlyvas atėjimas į rinką, kurioje daromas pažeidimas, neatsižvelgiant į jos dalyvavimo darant tą pažeidimą trukmę (šiuo klausimu žr. 1985 m. gruodžio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Stichting Sigarettenindustrie ir kt. prieš Komisiją*, 240/82–242/82, 261/82, 262/82, 268/82 ir 269/82, Rink. p. 3831, 100 punktą ir 77 punkte minėto 2008 m. spalio 8 d. Sprendimo *Carbone-Lorraine prieš Komisiją* 164 punktą ir jame

nurodytą teismų praktiką), arba aiškūs trečiųjų darant pažeidimą dalyvavusių įmonių atstovų pareiškimai šiuo klausimu (žr. 95 punkte minėto Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 331 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Be to, Bendrasis Teismas nusprendė, kad „išimtinai pasyvus kartelio nario vaidmuo“ reiškia, kad jis laikėsi „pasyvios pozicijos“, t. y. aktyviai nedalyvavo rengiant konkurencijai priešingą susitarimą ar susitarimus (žr. 105 punkte minėto Sprendimo *Jungbunzlauer prieš Komisiją* 252 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

219 Visų pirma reikia pažymėti, kad atsižvelgiant į išvadas, padarytas nagrinėjant trečiąjį ieškinio pagrindą dėl ieškovės dalyvavimo kartelio veikloje pabaigos 1999 m. tikslios datos ir dėl jos dalyvavimo laikotarpiu nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d., reikia priimti sprendimą dėl išimtinai pasyvaus ar prisitaikėliško ieškovės vaidmens buvimo laikotarpiu nuo 1997 m. spalio mėn. iki 1999 m. vasario mėn.

220 Tačiau, pirma, kiek tai susiję su aptariamu pažeidimo laikotarpiu, ieškovė negali pagrįstai teigti, kad buvo verčiama dalyvauti kartelyje ir tuo pagrindu reikalauti tai laikyti lengvinančia aplinkybe. Net jei būtų įrodyta, kad kiti kartelio nariai, kuriuos ji vadina „branduoliu“, darė jai ekonominį spaudimą, kad ji pasirašytų kartelio susitarimus, vis dėlto prisidėjusi prie kartelio ji laikėsi kartelio narių priimtų sprendimų ir jos vaidmuo darant pažeidimą nebuvo išimtinai pasyvus ar prisitaikėliškas. Kaip pažymėta gairėse, tik dėl „išimtinai“ pasyvaus ar prisitaikėliško vaidmens galima sumažinti skirtos baudos dydį. Taigi nepakanka to, kad tam tikrais kartelio veiklos laikotarpiais ar, kiek tai susiję su atskirais kartelio susitarimais, aptariama įmonė laikėsi, net jei tai būtų įrodyta, „pasyvios pozicijos“ (šiuo klausimu žr. 105 punkte minėto Sprendimo *Jungbunzlauer prieš Komisiją* 254 punktą ir 77 punkte minėto 2008 m. spalio 8 d. Sprendimo *Carbone-Lorraine prieš Komisiją* 179 punktą).

- 221 Antra, šį vertinimą patvirtina aplinkybė, kad aptariamą laikotarpiu ieškovė nuolat dalyvavo kartelio susitikimuose. Kaip pažymi Komisija, nuo 1997 m. spalio mėn. iki 1998 m. gruodžio mėn. ieškovė dalyvavo dešimtyje susitikimų iš dvylikos (šiuo klausimu žr. ginčijamo sprendimo 124, 128, 129, 131, 132, 142, 144, 146 ir 155 konstatuojamąsias dalis), nes vieninteliai susitikimai, kuriuose ieškovė šiuo laikotarpiu nedalyvavo, yra 1998 m. spalio 16 d. ir 22 d. susitikimai (ginčijamo sprendimo 145 ir 152 konstatuojamosios dalys). Be to, du iš šių susitikimų vyko jos patalpose. Tai 1997 m. spalio 20 d. (ginčijamo sprendimo 128 konstatuojamoji dalis) ir 1998 m. gruodžio 2 d. (ginčijamo sprendimo 146 konstatuojamoji dalis) susitikimai. Galiausiai remiantis ginčijamo sprendimo 150 konstatuojamąja dalimi darytina išvada, kad 1998 m. liepos 2 d. ji su *Dimon Italia*, *Deltafina* ir *Transcatab* susitarė dėl maksimalios kainos, kuri bus siūloma per ATI kvietimą teikti pasiūlymus.
- 222 Trečia, remiantis ginčijamu sprendimu (žr. ginčijamo sprendimo 131 konstatuojamoji dalis) taip pat galima daryti išvadą, kad 1998 m. gegužės 29 d. ieškovė pakvietė *Deltafina*, *Dimon Italia* ir *Transcatab* vadovus dalyvauti 1998 m. birželio 4 d. įvykusiame susitikime. Po šio susitikimo 1998 m. liepos 2 d. ji sušaukė kitą susitikimą, kuris vis dėlto įvyko 1998 m. liepos 4 d. Per šį susitikimą buvo sudarytas ieškovės atstovo parengtas ar perrašytas rašytinis susitarimas, vadinamasis *Villa Grazioli* susitarimas, kuriuo nustatytos *Burley*, *Bright* ir DAC veislių žaliavinio tabako pirkimo kainos (ginčijamo sprendimo 132 konstatuojamoji dalis).
- 223 Todėl ieškovė neteisingai nuvertina per šiuos susitikimus dėl minėto susitarimo sudarymo jos atliktą pirmininkės vaidmenį ir teigia, kad iš esmės šis vaidmuo reiškę tik administracines užduotis ir jai nedarė jokios įtakos, kiek tai susiję su susitarimo kūrimu ar rengimu. Iš tiesų tai, kad kviečiama į susitikimus, siūloma darbotvarkė ir dalijami parengiamieji dokumentai dėl susitikimų, yra visiškai nesuderinama su pasyviu ar prisitaikėlišku vaidmeniu. Tokios iniciatyvos rodo palankų ir aktyvų ieškovės požiūrį į kartelio sukūrimą, jo laikymąsi ir kontrolę. Beje, šiuo atveju nėra visiškai nesvarbu, kad ieškovės vadovas B (kuriam priklausė bendrovės kontrolė), pats dalyvavo kartelio susitikimuose, nepaisant aplinkybės, kad toje įmonėje nebuvo tokios hierarchinės sandaros kaip kitose kartelio veikloje dalyvavusiose įmonėse. Taigi šios

aplinkybės bet kuriuo atveju neįrodo, kad ieškovės vaidmuo buvo „išimtinai pasyvus ar prisitaikėliškas“ (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 105 punkte minėto Sprendimo *Jungbunzlauer prieš Komisiją* 257 punktą).

- 224 Beje, ieškovė nenurodo konkrečių aplinkybių ir įrodymų, kaip antai kitų kartelio narių parodymai, kuriais būtų galima įrodyti, kad jos elgesys per aptariamus susitikimus išsiskyrė iš kitų kartelio narių visišku pasyvumu ar prisitaikėlišku.
- 225 Be to, jei įmonė dalyvavo, nors ir neaktyviai, susitikimuose, turinčiuose antikonkurencinį tikslą, ji laikytina dalyvavusia kartelyje, nebent įrodytų atvirai atsiribojusi nuo neteisėtų susitarimų. Savo dalyvavimu susitikimuose ieškovė pritarė ar bent jau kitų dalyvių akyse dėjosi iš esmės pritarianti tuose susitikimuose sudarytų antikonkurencinių susitarimų turiniui (šiuo klausimu žr. 131 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 81, 82 ir 85 punktus).
- 226 Šiuo atveju negalima pritarti ieškovės teiginiui, kad iš esmės neteisinga ir neproporcinga šią teismų praktiką taikyti tokiu pat griežtumu didelėms įmonėms, turinčioms teisinių ir ekonominių žinių ir infrastruktūrą, joms padedančių geriau įvertinti elgesio neteisėtumą ir iš jo kylančias pasekmes konkurencijos teisės atžvilgiu, ir mažoms šeimyninėms įmonėms, kurios net nesuvokia, kad tam tikras elgesys gali būti neteisėtas. Iš tiesų pakanka priminti, kad, remiantis seniai nusistovėjusia teismų praktika, gairių 1 dalies A punkto penktąja pastraipa Komisijai leidžiama padidinti didelėms įmonėms skiriamas baudas, tačiau ji neįpareigojama sumažinti mažesnėms įmonėms skiriamų baudų. Be to, kadangi nagrinėjamo kartelio nesuderinamumas su konkurencijos taisyklėmis yra aiškiai įtvirtintas EB 81 straipsnio 1 dalies a–c punktuose ir

kadangi ji patvirtina nusistovėjusi teismų praktika, ieškovė negali teigti, kad nebuvo pakankamai susipažinusi su taikytina teise. Beje, remiantis ginčijamu sprendimu darytina išvada, kad kaltinamos įmonės puikiai suvokė, jog kartelis, kuriuo siekiama nustatyti kainas, pasidalyti rinką ir pasiskirstyti klientus, yra neteisėtas (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 89 punkte minėto Sprendimo *SNCZ prieš Komisiją* 82 punktą).

²²⁷ Bet kuriuo atveju, pasak teismų praktikos, tam, kad konkurencijos teisės pažeidimas galėtų būti laikomas padarytu tyčia, nebūtina, kad įmonė suvoktų, jog pažeidžia tas taisykles; pakanka to, kad ji negalėjo nežinoti, kad jos elgesio tikslas yra riboti konkurenciją (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Ferriere Nord prieš Komisiją*, T-143/89, Rink. p. II-917, ir 89 punkte minėto Sprendimo *SNCZ prieš Komisiją* 83 punktą).

²²⁸ Be to, niekas neįpareigoja Komisijos švelninti baudas, kai nagrinėjamos mažosios ar vidutinės įmonės (MVĮ). Iš tikrųjų į įmonės dydį atsižvelgiama Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta riba ir gairių nuostatomis. Išskyrus šiuos samprotavimus dėl dydžio, nėra jokios priežasties vertinti MVĮ kitaip nei kitas įmones. Tai, kad įmonės yra MVĮ, jų neatleidžia nuo pareigos laikytis konkurencijos taisyklių (šiuo klausimu žr. 89 punkte minėto Sprendimo *SNCZ prieš Komisiją* 84 punktą; taip pat šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CD-Contact Data prieš Komisiją*, T-18/03, Rink. p. II-1021, 115 punktą).

²²⁹ Todėl Komisija nepažeidė gairių, kai išimtinai pasyvaus ar prisitaikėliško ieškovės vaidmens darant pažeidimą nepripažino lengvinančiomis aplinkybėmis.

— Dėl motyvavimo trūkumų

- 230 Ieškovė iš esmės teigia, kad ginčijamas sprendimas nemotyvuotas, kiek tai susiję su pasyviu jos vaidmeniu kartelio veikloje ir su jai darytu spaudimu dalyvauti joje.
- 231 Dėl šio aspekto reikia konstatuoti, pirma, kad tarp visų veiksmų, kuriuos atsakyme į pranešimą apie kaltinimus ieškovė nurodė kaip lengvinančias aplinkybes, yra tik veiksnys, susijęs su jos pasyviu vaidmeniu darant pažeidimą, ir, antra, kad Komisija ginčijamame sprendime į šią lengvinančią aplinkybę neatsižvelgė.
- 232 Vis dėlto negalima remtis argumentu, kad ginčijamo sprendimo dalyje, kurioje kalbama apie lengvinančias aplinkybes, Komisija nepaaikškino priežasčių, dėl kurių nusprendė neprivalanti atsižvelgti į tam tikras šiuo tikslu ieškovės atsakyme į pranešimą apie kaltinimus nurodytas aplinkybes.
- 233 Dėl šio aspekto svarbu pažymėti, jog teismų praktikoje nustatyta, kad nors Komisija privalo, pagal EB 253 straipsnį, motyvuoti savo sprendimus nurodydama faktines aplinkybes, nuo kurių priklauso sprendimo pagrindimas, ir argumentus, paskatinius ją priimti šį sprendimą, pagal šią nuostatą nereikalaujama, kad Komisija sprendime aptartų visus faktinių aplinkybių ir teisės klausimus, kurie buvo nagrinėjami per administracinę procedūrą (1983 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin prieš Komisiją*, 322/81, Rink. p. 3461, 14 ir 15 punktai ir 186 punkte minėto Sprendimo *Fiskeby Board prieš Komisiją* 127 punktas).

- 234 Remiantis ginčijamo sprendimo 380 konstatuojamąja dalimi darytina išvada, kad Komisija 30% sumažino ieškovei skirtos baudos pradinį dydį ir įvertino galimo baudos sumažinimo dėl lengvinančių aplinkybių adekvatumą globaliu požiūriu ir atsižvelgdama į visas reikšmingas aplinkybes.
- 235 Todėl šis kaltinimas turi būti atmestas. Darytina išvada, kad ieškinio ketvirtojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta visa.

Dėl antros dalies, susijusios su Komisijos netinkamu atsižvelgimu į tai, jog „dažnas kartelio tikslų žlugdymas“ yra lengvinanti aplinkybė, kurios esmė – sistemingas kartelio sprendimų netaikymas

Šalių argumentai

- 236 Ieškovė teigia, kad per administracinę procedūrą ji taip pat tvirtino, kad nevykdė kartelio sprendimų. Susitarimai buvo nevykdomi visiškai ir sistemingai ne tik beveik visus 1999 m., bet ir laikotarpiu nuo 2001 m. gegužės mėn. iki 2002 m. vasario mėn. Kalbant apie laikotarpį nuo 1997 m. spalio mėn. iki 1999 m. vasario mėn., taip pat galima paminėti, kad ieškovė kartelio susitarimus taikė tik iš dalies ir protarpiais, todėl jai turi būti sumažinta bauda dėl lengvinančios aplinkybės, kurios esmė – faktinis susitarimų netaikymas ir neteisėtų veiksmų nevykdymas.

- 237 Gairėse nenurodyta, kad tokia aplinkybė taikoma tik tais atvejais, kai netaikymas yra visiškas ir sistemingas. Todėl nepripažinus, kad kartelio dalyvis ribojančius susitarimus vykdė tik iš dalies, būtų pažeisti nediskriminavimo ir proporcingumo principai, nes taip būtų nesilaikoma pareigos atskirti skirtingus darant pažeidimą dalyvavusių įmonių individualaus elgesio sunkumo lygius.
- 238 Baigdamą dėstyti šį pagrindą ieškovė Bendrojo Teismo prašo persvarstyti jai skirtos baudos pradinį sumažinimo dydį ir pritaikyti gerokai didesnę sumažinimą, kad būtų atsižvelgta į lengvinančią aplinkybę, susijusią su jai darytu spaudimu ir su jos išimtinai pasyviu vaidmeniu bei į dažno kartelio planų žlugdymo, kaip lengvinančios aplinkybės, realų poveikį.
- 239 Komisija prašo atmesti ieškinių ketvirtojo pagrindo antrą dalį.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 240 Šioje dalyje ieškovė prašo sumažinti jai skirtą baudą už „neteisetų susitarimų arba veiksmų neįgyvendinimą praktikoje“, kuris yra viena iš gairių 3 dalyje nustatytų lengvinančių aplinkybių. Ji teigia, kad baudos pagrindinio dydžio sumažinimas 30% nevisiškai atspindi lengvinančią aplinkybę, susijusią su dažnu kartelio planų žlugdymu, kuri, kaip iš tiesų paaiškėjo, yra faktinis sistemingas jo sprendimų netaikymas.

- 241 Remiantis seniai nusistovėjusia teismų praktika, tai, kad kartelio neįgyvendinimas yra lengvinanti aplinkybė, Komisija privalo pripažinti tik tuo atveju, jei įmonė, kuri remiasi šia aplinkybe, gali įrodyti, kad aiškiai ir tvirtai priešinosi to kartelio įgyvendinimui ir net trukdė jo veiklai bei neapsimetinėjo, jog pritaria susitarimui, taip skatindama kitas įmones įgyvendinti nagrinėjamą kartelį (180 punkte minėto Sprendimo *Daiichi Pharmaceutical prieš Komisiją* 113 punktas ir 77 punkte minėto 2008 m. spalio 8 d. Sprendimo *Carbone-Lorraine prieš Komisiją* 196 punktas). Įmonėms būtų per daug paprasta sumažinti pavojų, kad iš jų bus pareikalauta sumokėti didelę baudą, jeigu jos galėtų pasinaudoti neteisėtą karteliu, paskui gauti baudos sumažinimą dėl to, kad jų vaidmuo įgyvendinant pažeidimą buvo nereikšmingas, nors jų pozicija skatino kitas įmones imtis labiau konkurencijai kenkiančių veiksmų (73 punkte minėto Sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją* 277 ir 278 punktai ir 103 punkte minėto Sprendimo *Itochu prieš Komisiją* 145 punktas).
- 242 Be to, gairėse nenurodyta, kad Komisija privalo sistemingai atsižvelgti atskirai į kiekvieną gairių 3 dalyje nurodytą lengvinančią aplinkybę. Remiantis tokia teismų praktika darytina išvada, kad ji neprivalo automatiškai papildomai sumažinti baudą, nes tinkamą baudos sumažinimo dėl lengvinančių aplinkybių dydį reikia nustatyti bendrai įvertinus ir atsižvelgus į visas svarbias aplinkybes.
- 243 Dėl šio aspekto Komisija ginčijamo sprendimo 380 konstatuojamoje dalyje patvirtino, kad:

„*Romana Tabacchi* nebuvo susijusi su tam tikrais kartelio aspektais (t. y. daugiausia su tiesioginiais pirkimais iš gamintojų, iš kurių ji pradėjo pirkti tam tikrus kiekius tik

2000 m.) <...> Be to, *Romana Tabacchi* elgesys dažnai taip trukdė kartelio tikslui, kad kiti kartelio dalyviai buvo priversti kartu aptarti, kaip reaguoti į tokį elgesį <...> Dėl šių aplinkybių reikia 30% sumažinti *Romana Tabacchi* skirtinos baudos pradinį dydį.“

²⁴⁴ Kaip teisingai pažymi Komisija, remiantis vien šia konstatuojamąja dalimi galima daryti išvadą, kad į šiame kaltinime ieškovės nurodytą aplinkybę buvo tinkamai atsižvelgta.

²⁴⁵ Remiantis išdėstytų argumentų visumą darytina išvada, kad šiame ieškinio pagrindė ieškovės suformuluoti kaltinimai ir argumentai turi būti atmesti kaip nepriimtini.

6. Dėl ieškinio penktojo pagrindo, susijusio su baudos neteisingumu ir neproporcingumu atsižvelgiant į ieškovės turto sandarą ir realius jos pajėgumus sumokėti

Šalių argumentai

²⁴⁶ Ieškovė teigia, kad jai skirta bauda, kuri beveik dvigubai didesnė už jos įstatinį kapitalą, yra neteisinga ir neproporcinga. Konkrečiai kalbant, šis atvejis yra pavyzdinis Komisijos „blogio administravimo“ pavyzdys. Piktnaudžiavimas suteikta diskrecija skaičiuojant baudas šiuo atveju yra neįprastai sunkus, nes patiems didžiausiems ir galingiausiems kartelio nariams taip pat taikoma prašymo atleisti nuo baudos ar ją sumažinti politika, kurios bendras rezultatas yra kaip reta neteisingas. Komisijos nerūpestingumas ir paviršutiniškas požiūris lėmė paradoksalią situaciją, kai ji yra

didžiausią sankciją procentine dalimi, t. y. 10% nuo apyvartos, gavusi įmonė, todėl galiausiai ji turės pasitraukti iš rinkos, nors buvo vienintelė, kėlusi pavojų kartelio stabilumui ir jame dalyvavusi ribotą laikotarpį, o jos dalyvavimas, be kita ko, apsiribojo tik keliais kartelio veiklos aspektais.

²⁴⁷ Nevienodą kartelio „branduolio“ narių, kuriems Komisija suteikė atleidimą nuo baudų ar jas sumažino, ir ieškovės suskirstymą ginčijamame sprendime lėmė mechaninis ir formalus gairių taikymas, o tai prieštarauja baudų individualizavimo ir gradacijos reikalavimams.

²⁴⁸ Dėl šio aspekto ieškovė taip pat pažymi, kad jai skirtos baudos dydis prieš Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos didžiausios 10% nuo apyvartos ribos pritaikymą (8,75 mln. eurų) sudarė daugiau kaip 42% jos 2004–2005 m. apyvartos, nors *Deltafina* skirtos baudos dydis (30 mln. eurų) sudarė tik 31% jos apyvartos tuo pačiu laikotarpiu. Komisija turėjo užkirsti kelią tokiems „šalutiniams poveikiams“ ir jiems skirti maksimalų dėmesį taikydama gaires galutinio sprendimo stadijoje.

²⁴⁹ Be to, ieškovei skirta bauda ne tik pažeidžiamas proporcingumo principas, bet ta bauda taip pat iš esmės yra neveiksminga, nes dėl jos ieškovės egzistavimui kiltų nepataisomas pavojus. Kadangi ši bauda yra maždaug dvigubai didesnė už ieškovės įstatinį kapitalą, ieškovė gali būti likviduota, jei tą baudą turės sumokėti.

250 Be to, ieškovė remiasi gairių 5 dalies b punktu, kuris turi būti aiškinamas taip, kad įmonė laikoma negalinčia sumokėti, jei dėl per didelės piniginių sankcijos skyrimo jai gali būti padaryta pati sunkiausia finansinė ir ekonominė žala arba jei dėl skirtos baudos ji gali būti nedelsiant pradėta likviduoti ar tapti nemokia ir dėl to bankrotuoti. Be to, ji primena, kad, kaip nustatyta teismų praktikoje, įmonės realus pajėgumas sumokėti reikšmingas tik atsižvelgiant į jos specifinį socialinį kontekstą, kurį sudaro pasekmės, kurias baudos sumokėjimas turėtų nedarbo didėjimui arba aptariamoms įmonės tiekimo ir pardavimo ūkio sektorių padėties pablogėjimui. Pasak ieškovės, jai skirta bauda gali lemti tiekimo rinkos padėties pablogėjimą.

251 Kaip patvirtinta 2006 m. sausio 16 d. pateiktame Maisto produktų kooperatinio centro (*Centro cooperativo agroalimentare*, CECAS) direktoriaus F ir Nacionalinės žemės ūkio ir žemės ūkio maisto produktų kooperatyvų federacijos (*Federazione nazionale delle cooperative agricole e agroalimentari*, Fedagri) direktoriaus pavaduotojo ir šios organizacijos „Tabako“ (*Consulta Tabacco*) skyriaus pirmininko pareiškime, ieškovės išnykimo iš rinkos pasekmė būtų Italijoje įsisteigusių ūkio subjektų auginamo tabako eksporto nutraukimas arba drastiškas sumažėjimas, nes tie augintojai per ieškovę vykdydavo eksportą į tam tikras „nišines rinkas“. Ieškovė teigia, kad jos išnykimas turėtų drastiškų pasekmių Italijos juodojo tabako ir Benevento (Italija) zonoje auginamo *Burley* veislės tabako sektoriui. Jei ieškovė išnyktų, jos parduodamų tabako rūšių augintojai netektų rinkų, o tai turėtų poveikį užimtumui ir apskritai regionų, kuriuose daugiausiai užsiimama žemės ūkiu, ekonomikai.

252 Be to, jos išnykimas iš rinkos niekaip nesuderinamas su konkurencijos ir rinkos skatinimo tikslais, nes rinkoje padidėtų koncentracija. Kadangi 2005 m. gegužės 13 d. *Dimon* ir SCC Jungtinėse Amerikos Valstijose susijungė ir tapo *Alliance One*, o jų dukterinės bendrovės Italijoje atitinkamai *Dimon Italia* ir *Transcatab* pasitraukė iš

rinkos, Italijos tabako rinka nuo šiol atsidurtų vienos perdirbėjos, t. y. *Deltafina*, rankose. Sumokėjusi Komisijos skirtą 2 mln. eurų baudą ieškovė turėtų pasitraukti iš rinkos ir taip sudaryti palankesnes sąlygas *Deltafina*, kuri būtų paskutinė didelė Italijoje veikianti perdirbėja.

- 253 Skirdama tokią neproporcingą sankciją Komisija šiuo atveju neatsižvelgė į „specialios prevencijos“ aspektą ir skyrė neteisėtą „pavyzdinę“ sankciją.
- 254 Komisija prašo atmesti šį ieškinio pagrindą.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 255 Iš esmės ieškovė teigia, kad ginčijamame sprendime Komisija jai skyrė baudą, kuria savaime pažeidžiamas proporcingumo principas ir neatsižvelgiama į jos realias galimybes sumokėti atsižvelgiant į specifinį socialinį kontekstą.
- 256 Dėl šio aspekto ieškovė visų pirma apskritai teigia, kad ginčijamame sprendime Komisija jai skyrė neteisėną ir neproporcingą baudą, palyginti su jos apyvarta ir įstatiniu kapitalu, todėl kyla rimtas pavojus jos išlikimui.

257 Tačiau visų pirma reikia priminti, kad ieškovės teiginys, jog sankcija, atitinkanti Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatytą 10 % nuo jos bendros apyvartą ribą, prilygsta maksimaliai sankcijai, yra klaidingas. Iš tiesų, kaip nustatyta teismų praktikoje, šios ribos tikslas yra skirtingas ir savarankiškas, palyginti su pažeidimo sunkumo ir trukmės kriterijais, t. y. nustačius tokią ribą siekiama išvengti atvejų, kai skiriamos tokios baudos, kurių, kaip numanoma, įmonės, atsižvelgiant į jų dydį, nustatomą, nors apytikriai ir netiksliai, pagal jų bendrą apyvartą, negalės sumokėti (69 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 280 ir 282 punktai ir 2008 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Knauf Gips prieš Komisiją*, T-52/03, neskelbiamo Rinkinyje, 452 punktas). Taigi, priešingai, nei teigia ieškovė, ši teisės aktu leidėjo nustatyta riba yra vienodai taikoma visoms įmonėms ir derinama atsižvelgiant į kiekvienos jų dydį ir ja siekiama išvengti pernelyg didelių ir neproporcingų baudų skyrimo (šiuo klausimu žr. 69 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 281 punktą ir minėto Sprendimo *Knauf Gips prieš Komisiją* 453 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Tokios ribos vienintelė galima pasekmė yra ta, kad remiantis pažeidimo sunkumo ir trukmės kriterijais apskaičiuotas baudos dydis bus sumažintas iki maksimalios leistinos ribos, kai ji viršijama. Jos taikymas reiškia, kad nagrinėjama įmonė nemoka visos baudos, kurią iš esmės turėtų mokėti remiantis minėtais kriterijais atliktu vertinimu (žr. minėto Sprendimo *Knauf Gips prieš Komisiją* 454 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

258 Paskui dėl argumento, kad dėl skirtos baudos ieškovei kyla rimtas pavojus jos išlikimui ir tai gali lemti jos likvidavimą, reikia pažymėti, kad, remiantis teismų praktika, Komisija neprivalo nustatydamą baudos dydį atsižvelgti į suinteresuotosios įmonės sunkią finansinę padėtį, nes tokios pareigos pripažinimas suteiktų nepagrįstą konkurencinį pranašumą prasčiausiai prie rinkos sąlygų prisitaikiusioms įmonėms (69 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 327 punktas ir 2006 m. birželio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SGL Carbon prieš Komisiją*, C-308/04 P, Rink. p. I-5997, 105 punktas; taip pat žr. 212 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Union Pigments prieš Komisiją* 175 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir 2010 m. balandžio 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *BST*

prieš Komisiją, T-452/05, Rink. p. II-1373, 95 punktą). Be to, šioje byloje ieškovė net nepateikė tokio argumento per administracinę procedūrą.

259 Antra, dėl ieškovės argumento, kuriuo konkrečiai siekiama palyginti jai skirtos baudos pradinį dydį, sudarantį daugiau kaip 42 % jos apyvartos, su *Deltafina* skirtos baudos pradiniu dydžiu, sudarančiu tik 31 % jos apyvartos, reikia priminti, kad tik galutinė skirta bauda turi būti sumažinta iki Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos didžiausios ribos. Šia nuostata Komisijai nedraudžiama apskaičiuojant baudą remtis už tą ribą didesniu tarpiniu dydžiu, jei galutinė skiriama bauda tos ribos neviršija (šiuo klausimu žr. 109 punkte minėto Sprendimo *PVC II* 592 ir 593 punktus ir 69 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 278 punktą; taip pat šiuo klausimu žr. 97 punkte minėto Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 367 punktą). Darytina išvada, kad Komisija neprivalo nė viename gairių taikymo etape užtikrinti, kad nustatyti baudų tarpiniai dydžiai išreikštų visus nagrinėjamų įmonių bendros apyvartos skirtumus (2009 m. gegužės 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Wieland-Werke prieš Komisiją*, T-116/04, Rink. p. II-1087, 87 punktą). Beje, kadangi Komisija taip pat neprivalo užtikrinti, kad atlikus visus skaičiavimus nagrinėjamosioms įmonėms skiriamų baudų galutiniai dydžiai išreikštų visus jų skirtumus, kiek tai susiję su jų apyvarta, ieškovė negali šioje byloje kaltinti Komisijos, kad jai skirta bauda yra didesnė už *Deltafina* skirtą baudą skaičiuojant procentais nuo bendros apyvartos (šiuo klausimu žr. 69 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 315 punktą; taip pat šiuo klausimu žr. 89 punkte minėto Sprendimo *SNCZ prieš Komisiją* 114 punktą).

260 Beje, priešingai, nei teigia ieškovė, Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi taip pat nereikalaujama, kad tuo atveju, kai baudos paskiriamos kelioms su tuo pačiu pažeidimu susijusioms įmonėms, mažajai ar vidutinei įmonei paskirta bauda, išreikšta procentine apyvartos dalimi, nebūtų didesnė už didesnėms įmonėms paskirtas baudas. Iš tikrųjų remiantis šia nuostata galima teigti, kad nustatant baudos dydį tiek mažosioms ar vidutinėms įmonėms, tiek didesnėms įmonėms reikia atsižvelgti į pažeidimo sunkumą ir trukmę. Dėl šio aspekto dar reikia pažymėti, kad, kaip jau buvo

nurodyta šio sprendimo 228 punkte, Komisijai nenustatyta pareiga sušvelninti baudas, kai nagrinėjamos įmonės yra MVĮ. Iš tikrųjų nėra jokios priežasties MVĮ taikyti kitokią požiūrį nei kitoms įmonėms. Tai, kad įmonės yra MVĮ, jų neatleidžia nuo pareigos laikytis konkurencijos taisyklių.

261 Trečia, dėl ieškovės argumentų, susijusių su tuo, kad Komisiją turi atsižvelgti į jos realią galimybę sumokėti atsižvelgiant į „specifinį socialinį kontekstą“, kaip nustatyta gairių 5 dalies b punkte, reikia pažymėti, kad, nepaisant to, jog šie argumentai yra labai reikšmingi, niekur bylos dokumentuose neužfiksuota, kad per administracinę procedūrą ieškovė būtų kalbėjusi apie tokį „kontekstą“ ar kėlus klausimus, susijusius su jos realiu pajėgumu sumokėti.

262 Tik per teismo procesą ieškovė išdėstė teiginius, kad jos pasitraukimas iš rinkos dėl pernelyg didelės baudos lemtų, pirma, padėties tiekimo rinkoje pablogėjimą, nes dėl jos pasitraukimo iš rinkos tam tikrų Italijoje įsisteigusių ūkio subjektų auginamo tabako eksportas žlugtų arba drastiškai sumažėtų, ir, antra, pragaištingą poveikį tam tikrų suinteresuotų regionų, kuriuose daugiausia užsiimama žemės ūkio veikla, užimtumui ir ekonomikai, nes ieškovė yra vienintelė paties didžiausio šio gamybos sektoriaus kooperatyvų konsorciumo parduodamo juodojo tabako ir Benevento zonoje auginamos veislės tabako (*Burley*) pirkėja.

263 Todėl šiandien ieškovė negali kaltinti Komisijos, kad ši padarė tyrimo klaidą, kiek tai susiję su gairių 5 dalies b punkto taikymu, nors gairių taikymo sritis buvo nagrinėjama, pavyzdžiui, ginčijamo sprendimo 384 konstatuojamojoje dalyje, kiek tai susiję su dėl šio klausimo *Transcatlab* pateiktu argumentu atsakant į pranešimą apie kaltinimus.

264 Remiantis visais išdėstytais argumentais darytina išvada, kad ieškinio penktajame pagrinde ieškovės išdėstyti kaltinimai ir argumentai turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

7. Dėl Bendrojo Teismo neribotos jurisdikcijos taikymo ir dėl galutinio baudos dydžio nustatymo

265 Įgyvendinat EB 229 straipsnį Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsniu Bendrajam Teismui suteikta neribota jurisdikcija, kuria pasinaudodamas jis gali ne tik paprasčiausiai patikrinti skirtos sankcijos teisėtumą ir atmesti ieškinį arba panaikinti ginčijamą teisės aktą, bet ir pakeisti Komisijos vertinimą savo atliktu vertinimu, o dėl tos priežasties – pakeisti ginčijamą teisės aktą jo nepanaikindamas; atsižvelgęs į visas faktines aplinkybes jis gali pakeisti būtent skirtą baudą, jeigu jam pateiktas klausimas dėl jos dydžio įvertinimo (šiuo klausimu žr. 2007 m. vasario 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, C-3/06 P, Rink. p. I-1331, 61 ir 62 punktus ir 69 punkte minėto 2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 86 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

266 Dėl šio aspekto reikia pasakyti, kad Bendrojo Teismo atliktas baudos dydžio nustatymas iš esmės nėra tikslus aritmetinis veiksmas. Be to, Bendrasis Teismas neprivalo atsižvelgti į Komisijos atliktus skaičiavimus ir į jos gaires, kai priima sprendimą naudodamasis jam suteikta neribota jurisdikcija (šiuo klausimu žr. 55 punkte minėto Sprendimo *BASF ir UCB prieš Komisiją* 213 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką), o turi atlikti savo vertinimą, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes.

267 Remiantis Bendrojo Teismo atliktu vertinimu nagrinėjant ieškinio antrąjį ir trečiąjį pagrindus, darytina išvada, kad Komisija, pirma, padarė faktinių aplinkybių vertinimo

klaidų, kiek tai susiję su ieškovės dalyvavimo kartelio veikloje trukme, ir, antra, pažeidė vienodo požiūrio principą vertindama to dalyvavimo konkretų vaidmenį.

- 268 Kalbant apie Komisijos neteisėtus veiksmus, susijusius su pažeidimo trukmės apskaičiavimu, kiek tai susiję su ieškove, reikia priminti, kad, kaip konstatuota šio sprendimo 30 punkte, Komisija ją apkaltino, kad perdirbėjų kartelyje ji dalyvavo nuo 1997 m. spalio mėn. iki 2002 m. vasario 19 d., kai pažeidimas apskritai buvo nutrauktas, su pertrauka laikotarpiu nuo 1999 m. lapkričio 5 d. iki 2001 m. gegužės 29 d. (ginčijamo sprendimo 302 ir 378 konstatuojamosios dalys). Kadangi ieškovės dalyvavimas truko daugiau kaip dvejus metus ir aštuonis mėnesius, Komisija jai skirtiną baudą padidino 25%. Todėl jai skirtinos baudos pradinis dydis buvo 12,5 mln. eurų (žr. ginčijamo sprendimo 379 konstatuojamąją dalį).
- 269 Kaip buvo pažymėta nagrinėjant trečiąjį ieškinio pagrindą (žr. šio sprendimo 134–143 ir 150–165 punktus), Komisija neteisingai nusprendė, kad ieškovė dalyvavo kartelio veikloje minėtu laikotarpiu ir buvo sustabdžiusi dalyvavimą nuo 1999 m. lapkričio 5 d. iki 2001 m. gegužės mėn. Dėl laikotarpio iki 1999 m. lapkričio 5 d. reikia pasakyti, kad, remiantis šio sprendimo 134–149 punktuose išdėstytais argumentais, darytina išvada, jog Komisija nepagrįstai šią datą nustatė kaip ieškovės dalyvavimo kartelio veikloje pabaigos datą, nes, remdamasi įrodymais, kuriuos dėl to klausimo nagrinėjo ginčijamame sprendime, ir kitais bylos dokumentais, ji tegalėjo nuspręsti, kad kartelio veikloje ieškovė dalyvavo tik iki 1999 m. vasario mėn.
- 270 Dėl tariamo ieškovės dalyvavimo kartelio veikloje atnaujinimo laikotarpiu nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d., remiantis būtent šio sprendimo 150–164 punktuose išdėstytais argumentais darytina išvada, kad Komisijos turėtų įrodymų visumos nepakako padaryti išvadą, jog ieškovė dalyvavo kartelio veikloje tuo laikotarpiu, ir dėl šios priežasties, kad Komisija padarė faktinių aplinkybių vertinimo klaidą, nes nusprendė, jog ieškovė tuo laikotarpiu vėl prisijungė prie kartelio.

- 271 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, pažeidimo trukmė, į kurią reikia atsižvelgti nustatant baudos dydį, turi būti sumažinta iki 16 mėnesių.
- 272 Dėl kito Komisijos neteisėto veiksmo remiantis šio sprendimo 176–195 punktais darytina išvada, kad ginčijamu sprendimu pažeidžiamas vienodo požiūrio principas, nes Komisija nustatė, kiek tai susiję su ieškove, kad 2001 m. yra referenciniai metai, į kuriuos atsižvelgiama nustatant pradinį baudos dydį.
- 273 Remiantis ginčijamo sprendimo 370–373 konstatuojamosiomis dalimis darytina išvada, kad Komisija nustatė kartelio veikloje dalyvavusių įmonių santykinę svarbą pagal paskutinius visais pažeidimo darymo metais jų turėtas rinkos dalis.
- 274 Tačiau sprendimas remtis 2001 m., kurie dėl šio sprendimo 182–186 punktuose išdėstytų priežasčių jokių būdu negalėjo būti laikomi paskutiniais visais ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą metais, lėmė, kad Komisija atsižvelgė į tai, jog ieškovės užimama rinkos dalis buvo 8,86 %. (žr. ginčijamo sprendimo 40 konstatuojamąją dalį). Tačiau šios rinkos dalies dydis buvo gerokai didesnis už ieškovės užimtos rinkos dalies dydį paskutiniais visais dalyvavimo darant pažeidimą metais, t. y. 1998 m. jos rinkos dalis buvo 2,71 %, kaip nurodyta ieškovės pranešime, kuri Komisija pridėjo prie bylos po to, kai Bendrasis Teismas patvirtino proceso organizavimo priemonės, ir kuris nurodytas ginčijamo sprendimo 21 išnašoje (šiuo klausimu taip pat žr. šio sprendimo 191 punktą).
- 275 Taigi, kadangi ieškovės turimos rinkos dalies, į kurią atsižvelgė Komisija, ir atitinkamai *Mindo* bei *Transcatab* 2001 m. turėtų rinkos dalių skirtumas tariamai nėra didelis, nes visos jų turimų rinkos dalių dydis svyravo nuo 9 iki 11 % (žr. ginčijamo sprendimo 373 konstatuojamąją dalį), Komisija nusprendė, kad šios trys įmonės gali

būti priskirtos tai pačiai kategorijai, o toms įmonėms nustatytas pradinis 10 mln. eurų baudos dydis, kuris, atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, neatspindi ieškovės „konkreto vaidmens“ ir galimo jos neteisėtų veiksmų poveikio.

- ²⁷⁶ Darytina išvada, kad klaida, kurią Komisija padarė atsižvelgusi į 2001 m. ieškovės turėtą rinkos dalį, lėmė neteisingą ieškovės priskyrimą įmonių kategorijai, kuriai ji nepriklausė, todėl galiausiai Komisija turėjo nustatyti tokį ieškovei skirtinos baudos dydį, kuris buvo neproporcingas, palyginti su jos realiu vaidmeniu darant pažeidimą.
- ²⁷⁷ Todėl Komisijos padarytos klaidos, viena vertus, dėl ieškovės dalyvavimo kartelio veikloje trukmės ir, kita vertus, dėl ieškovės rinkos dalies nustatymo ir dėl tos priežasties, dėl jos priskyrimo tai pačiai įmonių kategorijai su skirtingo dydžio ir todėl skirtingą vaidmenį kartelio veikloje turėjusiomis įmonėmis lėmė, kad Komisija ieškovei priskyrė iš esmės tokį vaidmenį, kuris panašus į kitų trijų perdirbėjų, t. y. *Deltafina*, *Dimon Italia* ir *Transcatlab*, turėtą vaidmenį kartelio veikloje.
- ²⁷⁸ Dėl šio aspekto reikia pažymėti, kad ieškovės dalyvavimas kartelyje aiškiai skiriasi nuo kitų trijų perdirbėjų, kurie visi priklausė tarptautinėms įmonių grupėms. Iš tikrųjų būtent jie vieninteliai įgyvendino kartelį ir dalyvavo visuose jo veiklos aspektuose nuo pažeidimo darymo pradžios iki pabaigos. Be to, priešingai nei ieškovė, visi trys minėti perdirbėjai buvo APTI nariai (ginčijamo sprendimo 45 konstatuojamoji dalis), kurios veiksmams jie bandė daryti įtaką (ginčijamo sprendimo 244 konstatuojamoji dalis). Galiausiai, kaip nustatyta ginčijamame sprendime (žr., be kita ko, 380 konstatuojamąją dalį), ieškovė ne tik su pertraukomis dalyvavo kartelio veikloje, bet ir tuomet, kai dalyvavo, taip pat dažnai trukdė jo veiklai.

279 Be to, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką už EB 81 straipsnio pažeidimus skirtų baudų, numatytų Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje, tikslas – nubausti už neteisėtus nagrinėjamų įmonių veiksmus, taip pat atgrasyti tiek šias įmones, tiek kitus ūkio subjektus nuo Sąjungos konkurencijos teisės normų pažeidimo ateityje (šiuo klausimu žr. 2010 m. birželio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Lafarge prieš Komisiją*, C-413/08 P, Rink. p. I-1373, 102 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Atsižvelgimas į nagrinėjamos įmonės dydį ir bendrus išteklius siekiant užtikrinti pakankamai atgrasomą baudos poveikį, grindžiamas siekiu padaryti poveikį įmonei, nes sankcija neturi būti pernelyg menka, atsižvelgiant, be kita ko, į šios įmonės finansines galimybes (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Lafarge prieš Komisiją* 104 punktą).

280 Be to, reikia priminti, jog pagal proporcingumo principą reikalaujama, kad Bendrijos institucijų veiksmai neviršytų to, kas tinkama ir būtina nagrinėjama nuostata nustatytiems teisėtiems tikslams pasiekti, todėl kai galima rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia taikyti mažiausiai suvaržančią, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi siekiamiems tikslams (žr. šio sprendimo 104 punkte nurodytą teismų praktiką). Darytina išvada, kad baudos neturi būti pernelyg didelės, palyginti su siekiamais tikslais, t. y. užtikrinti konkurencijos taisyklių laikymąsi, ir kad įmonei skiriamos baudos už pažeidimą konkurencijos srityje dydis turi būti proporcingas visapusiškai vertinama pažeidimui, atsižvelgiant, be kita ko, į jo sunkumą (žr. šio sprendimo 105 punkte nurodytą teismų praktiką).

281 Šioje byloje ieškovė yra maža įmonė, kurios įstatinis kapitalas 2005 m. buvo tik 1,1 mln. eurų ir kurios akcininkai yra šeimos vienos nariai, nes tą kapitalą valdo du fiziniai asmenys sutuoktiniai B (šio sprendimo 45 punkte minėtos Nutarties *Romana Tabacchi prieš Komisiją* 70 ir 123 punktai). Taip pat remiantis konstatavimais per procesą dėl su šia byla susijusių laikinųjų apsaugos priemonių taikymo darytina išvada, kad 2005 m. siekdama sudaryti rezervą 1 mln. eurų dydžio baudos sumokėjimo rizikai padengti ieškovė turėjo parduoti *Cerratina*, Pjanelos (Italija) komunoje esančią

gamyklą, ir taip sumažinti nekilnojamojo turto vertę iki sumos, kuri yra mažesnė už Komisijos skirtą baudą (45 punkte minėtos Nutarties *Romana Tabacchi prieš Komisiją* 87 ir 107 punktai).

282 Dėl 2,05 mln. eurų baudos įtraukimo į apskaitą pasekmių ieškovė taip pat per procesą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo teigė, o Komisija šiuo klausimu jai neprieštaravo, kad pagal Italijos Civilinio kodekso 2447 straipsnį ir 2484 straipsnio ketvirtą pastraipą dvigubai didesnio už įstatinį kapitalą išipareigojimo įtraukimas į balansą, kaip yra ir šiuo atveju, reiškia, kad tas kapitalas sumažėja iki nulio. Konkrečiai kalbant, kai akcinės bendrovės (*SpA*) įstatinis kapitalas tampa mažesnis už teisės aktuose nustatytą minimalią ribą, bendrovė turi priimti sprendimą nutraukti veiklą arba pakeisti kapitalo struktūrą (šiuo klausimu žr. 45 punkte minėtos Nutarties *Romana Tabacchi prieš Komisiją* 88 ir 123 punktus). Remiantis konstatavimais per procesą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo darytina išvada, kad, skaičiuojant nuo 2006 m. liepos 13 d., ieškovė teisiškai pakankamai įrodė, kad nei ji, nei du jos akcininkai nesugeba pateikti net banko garantijos dėl Komisijos skirtos 2,05 mln. eurų baudos sumokėjimo (45 punkte minėtos Nutarties *Romana Tabacchi prieš Komisiją* 100–122 punktai). Konkrečiai reikia pažymėti, kad yra patvirtina, jog ieškovės akcininkai negali pateikti banko garantijos dėl viso baudos dydžio, taigi bet kuriuo atveju taip pat negali padidinti įmonės kapitalo tiek, kad išvengtų jos likvidavimo (šiuo klausimu žr. 45 punkte minėtos Nutarties *Romana Tabacchi prieš Komisiją* 123 punktą). Dėl pablogėjusios jos padėties bankai, su kuriais ieškovė įprastai dirbo, taip pat nutraukė kredito linijas (45 punkte minėtos Nutarties *Romana Tabacchi prieš Komisiją* 85 punktas). Be to, šiuo atveju nėra jokių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad tokį padėties pablogėjimą lėmė sukčiavimas siekiant išvengti baudos.

283 Atsižvelgdamas į šias aplinkybes Bendrasis Teismas mano, kad 2,05 mln. eurų dydžio bauda, kurią Komisija skyrė 2005 m. spalio 20 d., gali savaime lemti ieškovės likvidavimą, taigi ir jos išnykimą iš rinkos, kuris, be kita ko, kaip paaiškėja, gali turėti svarbių pasekmių, kurias ieškovė nurodė ieškinio penktajame pagrinde.

284 Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus ir būtent į pirma konstatuotų neteisėtų veiksmų visumą bei į prastą ieškovės finansinę padėtį, Bendrasis Teismas mano, kad visos bylos aplinkybės bus tinkamai įvertintos galutinį ieškovei skirtos baudos dydį sumažinus iki 1 mln. eurų. Tokio dydžio bauda iš tiesų suteikia galimybę veiksmingai pažaboti ieškovės neteisėtą elgesį, be to, ši bauda yra reikšminga ir pakankamai atgrasanti. Bet kokia už nurodytą sumą didesnė bauda būtų neproporcinga, palyginti su ieškovei inkriminuojamu pažeidimu, kuris vertinamas kaip visuma.

285 Šioje byloje 1 mln. eurų dydžio bauda yra tinkama sankcija už ieškovei inkriminuojamą elgesį.

286 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia, pirma, panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio b punktą tiek, kiek jis susiję su ieškovei inkriminuojamu pažeidimu už laikotarpį po 1999 m. vasario mėn., antra, nustatyti 1 mln. eurų ieškovei skirtą baudą ir, trečia, atmesti likusią ieškinio dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ²⁸⁷ Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Pagal to paties straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Bendrasis Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims.
- ²⁸⁸ Šiuo atveju reikia pažymėti, kad esminiai ieškovės reikalavimai buvo patenkinti. Todėl bylos aplinkybės bus įvertintos teisingai nusprendus, kad Komisija padengs savo ir ieškovės patirtas bylinėjimosi išlaidas.
- ²⁸⁹ Dėl proceso dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo byloje T-11/06 R Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į 2006 m. liepos 13 d. Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrais Teismas) nutartį, mano, kad reikia nurodyti Komisijai padengti savo ir ieškovės per šį procesą patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (trečioji kolegija)

nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2005 m. spalio 20 d. Komisijos sprendimo C (2005) 4012 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnio 1 dalį (byla COMP/C.38.281/B.2 — Žaliavinis tabakas — Italija) 1 straipsnio b punktą tiek, kiek Europos**

Komisija jame nustatė, kad *Romana Tabacchi Srl* dalyvavo darant pažeidimą po 1999 m. vasario mėn.

- 2. *Romana Tabacchi* skirti 1 mln. eurų dydžio baudą.**

- 3. Atmesti likusią ieškinio dalį.**

- 4. Komisija padengia savo ir *Romana Tabacchi* patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

- 5. Byloje T-11/06 R Komisija padengia savo ir *Romana Tabacchi* patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

Azizi

Cremona

Frimodt Nielsen

Paskelbta 2011 m. spalio 5 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

II - 6790

Turinys

Ginčo aplinkybės	II - 6698
1. Administracinė procedūra	II - 6699
2. Ginčijamas sprendimas	II - 6701
Pradinio baudų dydžio nustatymas	II - 6702
Sunkumas	II - 6702
Diferencijuotas požiūris	II - 6703
Pagrindinio baudų dydžio nustatymas	II - 6705
Lengvinančios aplinkybės	II - 6706
Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta maksimali baudos riba	II - 6708
Pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymas	II - 6708
Galutinis baudų dydis	II - 6709
Procesas ir šalių reikalavimai	II - 6710
Dėl teisės	II - 6712
1. Dėl prašymo apklausti liudininką	II - 6713
	II - 6791

2. Dėl ieškinio pirmojo pagrindo, susijusio su netinkamu tyrimu, netinkamu motyvavimu arba jo nelogiškumu ir vienodo požiūrio ir proporcingumo principų pažeidimu, kiek tai susiję su Komisijos neatsižvelgimu į kartelio konkretaus poveikio rinkai nebuvimą apskaičiuojant pradinį baudos dydį	II - 6713
Šalių argumentai	II - 6713
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 6716
Bendrosios pastabos	II - 6717
Dėl neatsižvelgimo į kartelio konkretų poveikį rinkai nustatant baudą	II - 6721
Dėl vienodo požiūrio ir dėl proporcingumo principų pažeidimo	II - 6727
Dėl netinkamo motyvavimo ir jo nelogiškumo	II - 6729
3. Dėl ieškinio trečiojo pagrindo, susijusio su netinkamu motyvavimu ir tyrimu bei su įrodinėjimo naštos pažeidimu, kiek tai susiję su ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą trukmės nustatymu	II - 6731
Šalių argumentai	II - 6731
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 6735
Dėl ieškovės dalyvavimo kartelyje pabaigos 1999 m. tikslios datos	II - 6739
Dėl ieškovės dalyvavimo kartelyje nuo 2001 m. gegužės 29 d. iki 2002 m. vasario 19 d.	II - 6744
— Dėl 2001 m. gegužės 29 d. <i>Deltafina</i> išsiųstos faksimilės	II - 6745
— Dėl 2001 m. lapkričio 16 d. ir 2002 m. sausio 8 d. susitikimų	II - 6747

4. Dėl ieškinio antrojo pagrindo, susijusio su motyvavimo nelogiškumu ir vienodo požiūrio principo pažeidimu graduojant pradinę baudos dydį	II - 6750
Šalių argumentai	II - 6750
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 6754
5. Dėl ieškinio ketvirtojo pagrindo, susijusio su nepakankamu baudos dydžio sumažinimu už ieškovės atliktą „trukdytojos“ vaidmenį ir su neatsižvelgimu į kitas lengvinančias aplinkybes	II - 6761
Dėl pirmos dalies, susijusios su tuo, kad ieškovės patirto spaudimo ir visiškai pasyvaus jos vaidmens Komisija nepripažino kaip lengvinančių aplinkybių	II - 6761
Šalių argumentai	II - 6761
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 6764
— Dėl kaltinimo, susijusio su neatsižvelgimu į priverstinį ieškovės dalyvavimą kartelio veikloje	II - 6765
— Dėl kaltinimo, susijusio su neatsižvelgimu į išimtinai pasyvų ar prisi-taikėlišką ieškovės vaidmenį	II - 6766
— Dėl motyvavimo trūkumų	II - 6771
Dėl antros dalies, susijusios su Komisijos netinkamu atsižvelgimu į tai, jog „dažnas kartelio tikslų žlugdymas“ yra lengvinanti aplinkybė, kurios esmė –sistemiškas kar-telio sprendimų netaikymas	II - 6772
Šalių argumentai	II - 6772
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 6773

6.	Dėl ieškinio penktojo pagrindo, susijusio su baudos neteisingumu ir neproporcingumu atsižvelgiant į ieškovės turto sandarą ir realius jos pajėgumus sumokėti	II - 6775
	Šalių argumentai	II - 6775
	Bendrojo Teismo vertinimas	II - 6778
7.	Dėl Bendrojo Teismo neribotos jurisdikcijos taikymo ir dėl galutinio baudos dydžio nustatymo	II - 6782
	Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 6789